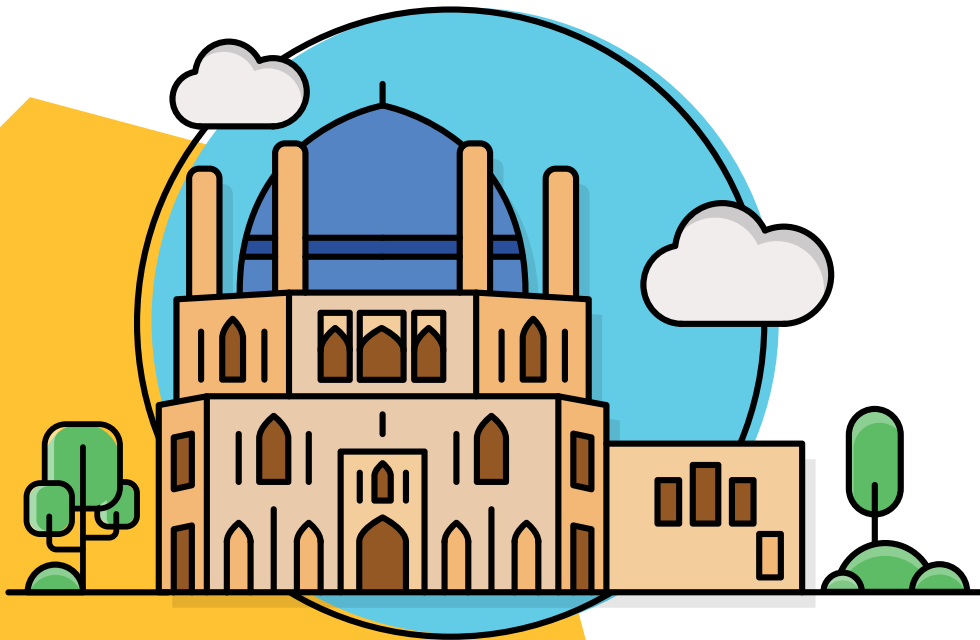


سیمای نیکوکاری

شهر زنجان



بِسْمِ تَعَالَى |



سیمای نیکوکاری شهر زنجان





- ◆ **مدیر پروژه:** علیرضا اسکندری نژاد
- ◆ **مدیر تولید محتوا:** مجید ولی محمدی
- ◆ **مدیر جمع آوری و تحلیل داده:** فرزین مؤذن زاده
- ◆ **تیم جمع آوری و تحلیل داده:** فاطمه الفت، محبوبه میرزایی و فاضله حمزه‌لو
- ◆ **مدیر اجرایی:** امیرحسین محمودی
- ◆ **ناظر فنی:** امیررضا کولیوند و هادی امیرمحسنی
- ◆ **طراح جلد و صفحه‌آرا:** استودیو سپیده
- ◆ **لجستیک:** محمدحسین مشکی
- ◆ **وبسایت اطلس خیر ایران:** atlas.kheir.ir
- ◆ **ایمیل اطلس خیر ایران:** atlas@kheir.ir
- ◆ **آدرس:** ایران - تهران، کارگر شمالی، کوچه‌ی اردهال، پلاک ۶، واحد ۳
- ◆ **کد پستی:** ۱۴۱۳۶۵۳۴۴۰



معرفی بنیاد خیریهی راهبری آلاء

انسان برای رشد، به یک زندگی متعالی نیاز دارد تا در بستر آن بتواند ابعاد مختلف وجودی‌اش را ارتقا و رشد دهد. ابعاد حیات نیازمند تعالی هستند تا آسایش جسمانی، آرامش روحی، دنیا و آخرت را با هم داشتن و سرانجام وصول به حق، رسیدن به قرب باری تعالی و تخلق به اخلاق الهی محقق شود. حال انسان با توان محدود، چه راهی برای تعالی‌بخشی به ابعاد گوناگون حیات خود و سایرین پیش رو دارد؟ به تعالی کدام بعد باید پردازد؟ کدام بعد اساسی و زیربنایی‌تر است؟ کدام بعد پیش‌نیاز، محرک و رشددهنده‌ی سایر ابعاد است؟ کدام بعد در جامعه عهده‌دار کمتری دارد؟ کدام بعد اولویت بالاتری دارد؟ پرداختن به کدام بعد اثربخش‌تر است؟

بر این مبنا جمعی از خیرین اصفهان با حمایت معنوی مرحوم حجت‌الاسلام حاج شیخ مهدی مظاهری - یادگار معنوی شهر اصفهان و از بنیان‌گذاران بسیاری از مراکز خیریه‌ی موفق و ماندگار - و با تلاش و دغدغه‌ی بسیار خانواده‌ی خیراندیش و کارآفرین ایشان، در سال ۱۳۸۸ بنیاد خیریه‌ای را با نام آلاء تأسیس کردند تا به‌واسطه‌ی آن مسئولیت و تکلیف خود را در مقابل خداوند، خویش‌نهاد و جامعه انجام دهند. تکلیفی مبتنی بر بسترسازی لازم برای دستیابی به حیات طیبه از راه تولید، کارآفرینی، ثروت‌آفرینی، پرهیز از ثروت‌اندوزی و هدایت هوشمند



سرمایه‌ی به‌دست‌آمده در حوزه‌ی خیر و عرصه‌های فرهنگی. بنیاد خیریه‌ی راهبری آلاء نگاه آرمان‌گرا و اندیشه‌ی نظام‌مند راهبردی توحیدی را با حرکت جهادی، علمی، پویا و درون‌زا، مردمی و بر اساس فناوری‌های روز درهم آمیخت تا بتواند امور خیری را به سرانجام برساند که اثربخشی آن تا سالیان طولانی ماندگار بماند. ابزار ایجاد و حفظ این ماندگاری، برنامه‌ریزی مبتنی بر آینده‌پژوهی، تدبیر و استفاده‌ی بهره‌ور از منابع است که در اسناد راهبردی و هدف‌گذاری‌ها جلوه‌گر شده و طبق برآورد صورت گرفته فاز اول این هدف‌گذاری‌ها در سال ۱۴۰۴ به بهره‌برداری می‌رسد. حضور نخبگان و متخصصان خلاق، زمینه‌ی تشکیل کمیته‌های تخصصی را فراهم آورده که این مهم بر غنای برنامه‌ریزی‌ها افزوده است. فعالیت‌های بنیاد خیریه‌ی آلاء با تکیه بر سرمایه‌ی انسانی کارآمد و تجربیات ارزشمند امر خیر به صورت منسجم، تشکیلاتی و به شیوه‌ای نوین انجام گرفته است و در بستر مدیریت دانش با ارائه‌ی الگوهای سرآمد، جریان‌ساز خواهد بود. هم‌اکنون بنیاد آلاء برای دستیابی به شاخصه‌های تعالی، اهداف، اثربخشی و جریان‌سازی در جامعه‌ی هدف و ایجاد یک زنجیره ارزش مولد در عرصه‌های معیشت، سلامت، تبلیغ، تربیت، توسعه‌ی نیکوکاری و تمسک به ولایت اهل بیت (علیهم‌السلام) به فعالیت می‌پردازد تا به حیات طیبه در آرمان‌شهر مهدوی نزدیک شود.



پیشرو



معرفی خیرماندگار

توجه ویژه به موضوعات خاص امور خیر شامل: فرهنگ‌سازی و ترویج، ایجاد انگیزش، اصلاح مدیریت، آموزش و ایجاد مهارت، تعامل و هم‌افزایی، پشتیبانی ایده و خلاقیت، رفع موانع رشد خیر و گفتمان‌سازی نیکوکاری، سبب شد بنیاد خیریه‌ی راهبری آلاء رویکردی را با عنوان خیرماندگار دنبال کند که به سوی راهبری دانش‌بنیان امور خیر گام برمی‌دارد.

خیرماندگار برای این منظور در چهار حوزه: مدیریت دانش امور خیر و نیکوکاری، مدیریت پایش و بهینه‌سازی امور خیر و نیکوکاری، فرهنگ‌سازی و ترویج امور خیر و نیکوکاری و پرورش سرمایه‌های انسانی امور خیر و نیکوکاری اقدام به برنامه‌ریزی و فعالیت نموده است. منظورمان از راهبری دانش‌بنیان امور خیر، الگوسازی، جریان‌سازی و بهینه‌سازی در حوزه‌ی امور خیر است؛ به عبارت دیگر سعی‌مان بر آن است که با تولید و به‌کارگیری دانش در حوزه‌ی امر خیر، منابع محدود خیریه‌ها و خیرین، عالمانه و بهینه هزینه شود و با فرهنگ‌سازی در این حوزه به‌جای آنکه تنها تعداد معدودی از جامعه عنوان خیر را به دوش کشند، هر ایرانی یک نیکوکار باشد، تا دست در دست یکدیگر، بتوانیم مشکلات و معضلات جامعه را بهتر و کارآتر برطرف نماییم. جهت نیل به اهداف مورد نظر تاکنون مراکز زیر مجموعه‌ی خیرماندگار شامل: مرکز پژوهشی آلاء، کلینیک مهارت‌های نیکوکاری خیرماندگار، مرکز فرهنگ‌سازی نیکوکاری و مرکز توسعه‌ی نیکوکاری راه‌اندازی و شروع به فعالیت نموده‌اند.





خیر ایران

معرفی اطلس خیر ایران

اطلس خیر ایران اولین پایگاه تخصصی جمع و تحلیل داده‌ها در زمینه‌ی نیکوکاری و امر خیر است. این سامانه با اهدافی چون ایجاد پایگاه اطلاعاتی و داده‌ای از فعالان حوزه‌ی نیکوکاری، جمع و نشر اطلاعات حوزه‌ی نیکوکاری جهان، جمع و نشر اطلاعات حوزه‌ی نیکوکاری ایران، نشر گزارش سالیانه‌ی فعالیت‌ها، تهیه و انتشار نخستین دایره‌المعارف نیکوکاری دوزبانه، نشر پژوهش‌های بین‌المللی و ملی مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، انتشار مقالات مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، انتشار تحلیل‌ها و بررسی‌های مرتبط با حوزه‌ی نیکوکاری، بهره‌گیری از شاخص‌های بین‌المللی حوزه‌ی نیکوکاری و بومی‌سازی این شاخص‌ها برای انجام پژوهش‌های داخلی به جمع‌آوری و تحلیل انواع داده‌ها در زمینه‌ی امر خیر، نیکوکاری و سازمان‌های مردم‌نهاد می‌پردازد. جامعه‌ی هدف مورد پژوهش این سامانه محققان حوزه‌ی نیکوکاری، مدیران و کارکنان مؤسسات خیریه، مدیران دولتی و افراد دغدغه‌مند در حوزه‌ی امر خیر هستند.



خیر ایران





گزارش سیمای نیکوکاری

پیشگفتاری بر گزارش سیمای نیکوکاری

گزارش نیکوکاری ایران که با تمرکز بر مراکز استان‌ها از سوی اطلس خیر ایران منتشر خواهد شد، بر محیط نیکوکاری و خیرخواهی تمرکز دارد و تلاش می‌کند تا داده‌ها و یافته‌های مفیدی را در حوزه سیاست‌گذاری، مدیریت و کنشگری حوزه‌ی خیر در اختیار علاقه‌مندان قرار دهد. به‌عنوان مقدمه لازم است خاطرنشان کنیم که گزارش سیمای نیکوکاری، یک گزارش توصیفی و تحلیلی است. در این گزارش، خوانندگان با نظرات فعالان حوزه‌ی خیر هر استان در خصوص چالش‌ها، پتانسیل‌ها، پیشینه و سایر اطلاعات ضروری به‌نحوی مستقیم ارتباط پیدا می‌کنند. در انتهای هر گزارش نیز یافته‌های تحلیلی به‌صورت اجمالی بیان می‌شود.

پیشینه‌ی این گزارش به طرحی بین‌المللی باز می‌گردد که مکتب نیکوکاری خانوادگی لیلی (Lilly Family School of Philanthropy) واقع در دانشگاه ایندیانا تحت عنوان Global Philanthropy Environment یا محیط جهانی نیکوکاری منتشر می‌کنند. این طرح پژوهشی که در بیشتر از ۷۰ کشور دنیا اجرا می‌شود، شامل یک بخش کمی و یک بخش کیفی است. در اصل، مجریان طرح از متخصصان حوزه‌ی نیکوکاری در کشورهای مختلف می‌خواهند که به یک پرسشنامه پاسخ دهند و یک گزارش توصیفی در پاسخ به چهار سؤال تشریحی را نیز تکمیل کنند. نهایتاً از داده‌های به‌دست‌آمده، رتبه‌بندی کشورها از حیث محیط نیکوکاری مستخرج می‌شود. متأسفانه به هر دلیلی، این پژوهش در خصوص ایران صورت پذیرفته است و ما از این‌رو فرصت را جهت بومی‌سازی و انجام این پژوهش در ایران مغتنم شمردیم. ساختار گزارش سیمای نیکوکاری بدین صورت است که گزارش هر مرکز استان در این قالب منتشر می‌شود:

الف) یک مقدمه در خصوص شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نیکوکاری آن؛

ب) بدنه‌ی اصلی گزارش که مبتنی بر داده‌های مستخرج از پرسش‌نامه و مصاحبه‌های تخصصی با فعالان حوزه‌ی خیر (مدیران و کارمندان ارشد خیریه‌ها، مدیران دولتی متولی امر خیر، پژوهشگران حوزه‌ی خیر و سایر افراد فعال در این حوزه) آن مرکز استان است؛

ج) یک نتیجه‌گیری تحلیلی در خصوص شاخص‌های اصلی محیط نیکوکاری آن مرکز استان.

امید است که مجموعه گزارش‌های سیمای نیکوکاری بتواند گامی هرچند کوچک در اعتلای فرهنگ نیکوکاری، تقویت خیریه‌ها و بهبود تعامل در این حوزه بردارد.

علیرضا اسکندری‌نژاد

مدیر پروژه‌ی سیمای نیکوکاری ایران

پرسش‌های پژوهش

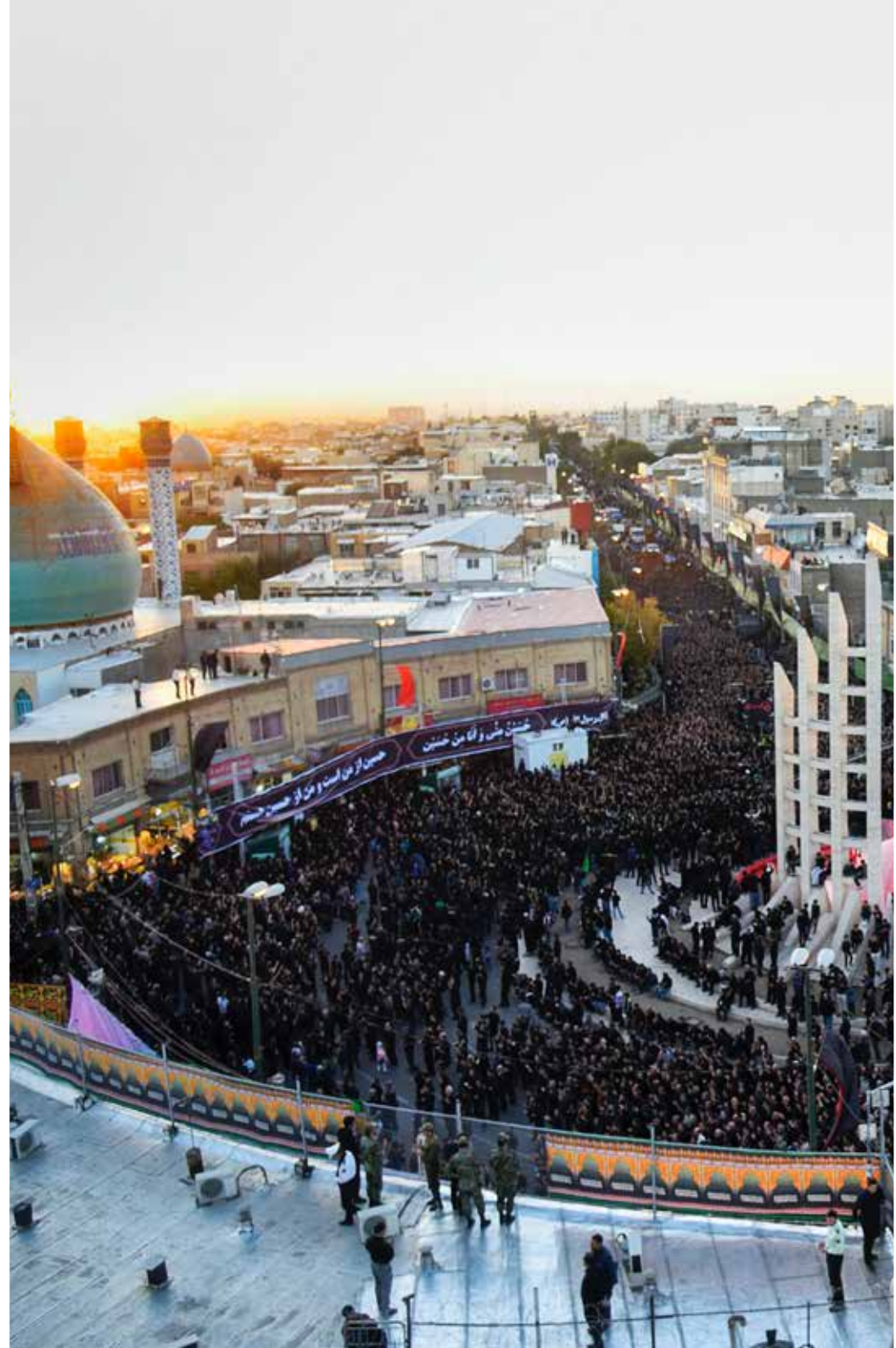
- ◀ وضعیت محیط خیرخواهی در زنجان چگونه است؟
- ◀ چالش‌های خیریه‌ها در زنجان چیست؟
- ◀ تغییرات مورد نیاز جهت بهبود فضای خیرخواهی در زنجان چه هستند؟
- ◀ چه چیزی زنجان را بدل به بهشت خیریه‌ها کرده است؟

اهداف پژوهش

- ◀ شناسایی ویژگی‌های فضای خیرخواهی زنجان
- ◀ شناسایی چالش‌های خیریه‌ها در زنجان
- ◀ بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی زنجان در فضای نیکوکاری

کلیدهای پژوهش

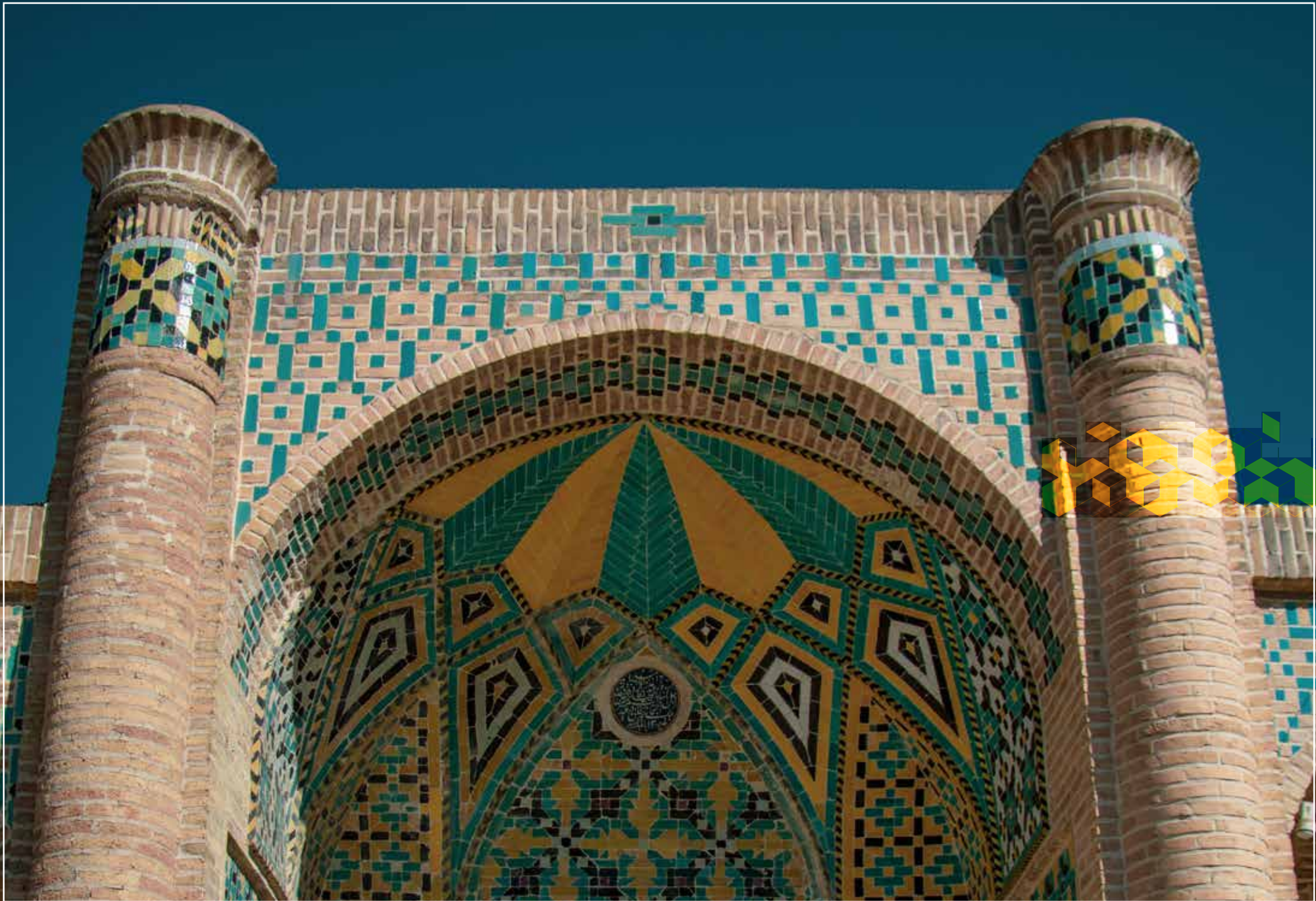
- ◀ همبستگی اجتماعی
- ◀ سرمایه‌ی اجتماعی
- ◀ روحیه‌ی خیرخواهی مردم
- ◀ تأمین منابع مالی
- ◀ کرونا



خلاصه‌ی اجرایی

در گزارش سیمای نیکوکاری زنجان تلاش شده است تا نگاهی به وضعیت خیرخواهی در استان زنجان با تمرکز بر مرکز استان داشته باشیم. به همین منظور جهت بررسی معیارهایی چون سهولت عملیاتی‌سازی، تسهیلات مالیاتی، جریان بین‌المللی خیرخواهی، فضای سیاسی و فضای فرهنگی و اجتماعی و نقش و تأثیر این معیارها بر وضعیت نیکوکاری؛ به سراغ برخی از خیریه‌های شهر زنجان رفته و با مدیران و کارمندان ارشد این موسسات و مراکز به مصاحبه پرداخته‌ایم. در طی این گفت‌وگوها علاوه بر آشنایی با تاریخچه و شیوه فعالیت موسسات، با ابعاد مختلفی از حوزه نیکوکاری زنجان آشنا شده‌ایم. گفت‌وگو با فعالین حوزه خیر در شهر زنجان به شناخت برخی از چالش‌های مهم در فضای نیکوکاری شهر زنجان و همچنین یافتن برخی راهکارهای عملیاتی جهت بهبود این فضا از دید و زبان مدیران و کارمندان ارشد مؤسسات خیریه کرده است. یافته‌های این پژوهش می‌تواند در جهت ارائه‌ی نمایی روشن‌تر از محیط خیریه‌ها در شهر زنجان را ارائه کرده و به مدیران خیریه‌ها و همچنین مدیران دولتی در جهت بهبود کارکردهای مؤسسات و همچنین از میان برداشتن موانع و چالش‌های پیشرو کمک کند.





مختصری درباره‌ی شهر زنجان و «سیمای نیکوکاری شهر زنجان»

شهر زنجان که از شهرهای آذری‌نشین ایران است در شمال غرب ایران به‌عنوان مرکز استان زنجان واقع شده است. طبق آخرین سرشماری‌ها، این شهر بالغ بر ۴۳۰ هزار نفر جمعیت دارد و در رتبه‌ی بیستم از منظر جمعیت قرار دارد. زنجان را مانند بسیاری دیگر از شهرهای ایران به بخشندگی، مهمان‌نوازی، همیاری، نیکوکاری و سایر خصایص نیک می‌شناسند، با این حال این شهر با القاب خاصی نظیر «شهر کریمان» و «بهشت خیریه‌ها و خیرین» توسط فعالین حوزه‌ی خیر مورد خطاب قرار می‌گیرد. اقبال عمومی نسبت به خیریه‌ها و خیرین یکی از نکاتی است که ما در مواجهه با شهر زنجان به‌خوبی آن را لمس کردیم. در میان تمامی خیریه‌هایی که کار خیر را به نحو احسن پیش می‌برند، نام یک خیریه بیش از سایرین به چشم می‌خورد و مردم به آن ارادت ویژه‌ای دارند. خیریه‌ی مهرانه‌ی زنجان که برای خدمت‌رسانی به بیماران مبتلا به سرطان تأسیس شد از جمله خیریه‌های شاخص در سطح کشور است که شکل مدیریت و نحوه‌ی اثرگذاری آن در بیان فعالان حوزه‌ی خیر و عموم مردم زنجان زبانزد است. ما در گزارش «سیمای نیکوکاری شهر زنجان» در کنار توجهی که به خیریه‌های مهم این شهر داشتیم، تمرکز ویژه‌ای بر خیریه‌ی مهرانه داشتیم و تلاش کردیم تا از طریق گفت‌وگو با مسئولان کمیته‌های مختلف آن، با سازوکارهای این خیریه‌ی بزرگ و مردمی بیشتر آشنا شویم.

ماحصل گفت‌وگوهای ما با فعالان خیر شهر زنجان در گزارش حاضر قابل مشاهده است. در این گفت‌وگوهای تخصصی با توجه به نوع فعالیت و جنس کار هر خیریه پرسش‌هایی مطرح شده است که با سایر گفت‌وگوها اندک تفاوت‌هایی دارد. با این حال، پرسش‌های اصلی و کلیدی گزارش سیمای نیکوکاری در تمامی گفت‌وگوها تکرار شده است تا بتوان در بحث تفسیر و تحلیل داده‌ها، استنباط‌های سیاست‌گذارانه و مدیریتی به عمل آورد.



گفت‌وگو با جناب آقای اصغر وثوق

مدیرعامل خیریه‌ی مهرانه

نیست؛ بلکه باید تلاش کنیم علاوه بر تأمین دارو و تجهیز کامل مراکز درمانی در حوزه‌ی سرطان به حوزه بسیار مهم پیشگیری با جدیت بیش‌تری بپردازیم. این مهم می‌تواند در کنترل بیماری سرطان و در نتیجه کاهش مصرف دارو و کاهش هزینه‌ها را پی داشته باشد. در یک جمله، فرهنگ پیشگیری از اوجب واجبات است.

جناب مهندس وثوق پیشنهادهای شما برای بهبود وضعیت خیریه‌ها و فضای خیرخواهی در ایران چیست؟

من فکر می‌کنم که در خیریه‌ها اولین موضوعی که باید به آن پرداخت، مخصوصاً در ایران توکل و بعد کار منطقه‌ای است. این‌که هرکسی در استان خودش کار منطقه‌ای انجام دهد و در یک حوزه‌ی مشخص فعالیت کند. مثلاً مهرانه در استان زنجان فعال است و در حوزه‌ی سرطان کار می‌کند، باقی استان‌ها نیز می‌توانند یک حوزه‌ی مشخص

ارزیابی کلی شما در خصوص فضای خیر در ایران چه است؟

من به مسائلی که مربوط به کسب رانت شخصی یا اقتصادی است کاری ندارم. اما خیریه‌هایی که مردمی هستند و با خلوص نیت کار می‌کنند، شانس موفقیت بالایی در ایران دارند. به شرط اینکه از کارهای سنتی پرهیز کنند و به سیستماتیک کردن خیریه‌ها بپردازند. در این صورت است مردم ما اقبال خیلی خوبی نشان می‌دهند، اعتماد می‌کنند کمک می‌کنند. در حالت کلی نگاه مثبتی به فضای خیریه دارم. البته در همراهی بخش دولتی با خیریه‌ها کاستی‌هایی وجود دارد، یعنی آن‌طوری که باید همراهی کنند، یک مقدار کم‌لطفی نشان می‌دهند؛ ولی بالاخره کارهای خیری که مدنظر است، انجام می‌گیرد.



اصغر وثوق، مدیرعامل خیریه‌ی مهرانه

به نظر شما طی چهار پنج سال گذشته در کشور چه حوادث و رخداد‌های مهمی داشتیم که فضای خیرخواهی را دستخوش تغییر کرده است؟

مهم‌ترین چالش در پنج سال گذشته موضوع کرونا است که ضربات مهلکی به مردم به‌خصوص خیریه‌ها وارد آورد. مهرانه هم از این قاعده مستثنی نبود. مراجعه افراد و خیرین به مهرانه به لحاظ محدودیت تردد درون‌شهری و تعطیلات طولانی مدت به شدت کاهش پیدا کرد. برخلاف انتظار مسئولین مهرانه، بابت کاهش دریافت منابع مالی، این موضوع به‌صورت برعکس درآمد و سیر صعودی نیز داشت. مطلب دوم که از کرونا متأثر شد؛ عدم مراجعه‌ی بیماران به پزشکان و مراکز پزشکی که در موارد اندک می‌توانست به تشدید بیماری‌ها بینجامد به‌صورت نامحسوس حتی وجود داشت. از چالش‌های مهم دیگر در پنج سال گذشته، کمبود و گرانی داروهای موردنیاز بیماران مبتلا به سرطان بود که این موضوع نگرانی‌های مهمی برای خیریه‌ها، بیماران و خانواده‌های آن‌ها به وجود آورد، امیدوارم با تلاش وزارت بهداشت و درمان مدیریت بهینه‌ای در این حوزه داشته باشیم.

چهار پنج سال آینده را برای سازمان‌های خیریه در ایران چطور می‌بینید؟ به نظرتان فضا چگونه خواهد شد؟

قطعاً اگر هر خیریه‌ای با خلوص نیت کار کند، نه چهار و پنج سال آینده بلکه در بلندمدت هم می‌تواند موفق باشد این کلام خدا است و نمی‌شود به آن شک کرد که «إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ». در این مورد تنها خلوص نیت کافی





را انتخاب نموده و پیرامون آن فعالیت کنند. این اقدام می‌تواند اعتمادسازی خوبی در بین مردم صورت دهد. چراکه معتقدم مردم ما همدلی زیادی دارند، اعتماد می‌کنند و در کنار ما قرار می‌گیرند.

❓ **من از وبسایت مهرانه بازدید کردم و یکی از مواردی که به آن برخوردیم این بود که تمام صورت‌های مالی از سال ۱۳۹۱ موجود بود. فکر می‌کنم این مسئله یکی از حلقه‌های مفقوده‌ی خیریه‌ها در ایران است. فکر می‌کنم مهرانه نیز این قدم را که برداشته است و صورت‌های مالی خود را منتشر کرده است. نگاه شما نسبت به شفافیت مالی خیریه‌ها چگونه است؟**

ما معتقدیم خیریه‌ها باید از نظر حوزه‌ی مالی در یک اتاق شیشه‌ای باشند که از همه طرف دیده شود. یک قسمت مهمی که باید خیریه از آن صیانت کند و کاملاً شفاف باشد، مسئله مالی است. شفاف‌سازی، گزارش به مردم، و گزارش‌دادن به بدنه‌ی خیریه که همان خیرین باشند، می‌تواند در پیشبرد اهداف و جلب اعتماد خیرین مفید باشد. با این روش ما با یک اعتماد و اقبال عمومی نسبت به کار خیر مواجه خواهیم شد. قسمت مالی مهرانه تنها جایی است که خیر به آنجا راه ندارد، بقیه موارد را خیرین مدیریت می‌کنند. زمانی که صورت‌های مالی ما تهیه شد، یک شرکت حسابرسی به بررسی آنها می‌پردازد و در نهایت همه‌ی صورت‌های مالی را همه ساله در سایت درج می‌کنیم. از مردم نیز خواهش می‌کنیم که سؤالاتشان را در این باره از ما بپرسند؛ چون معتقدیم که مسائل مالی اگرچه ریز هم باشد در صورت انحراف می‌تواند خیریه را به نابودی بکشد.



گفت‌وگو با سرکار خانم مهناز صنعت‌کار

مدیر کمیته‌ی تبلیغات خیریه‌ی مهرانه

❓ لطفاً معرفی مختصری از خود و خیریه‌ی مهرانه داشته باشید.

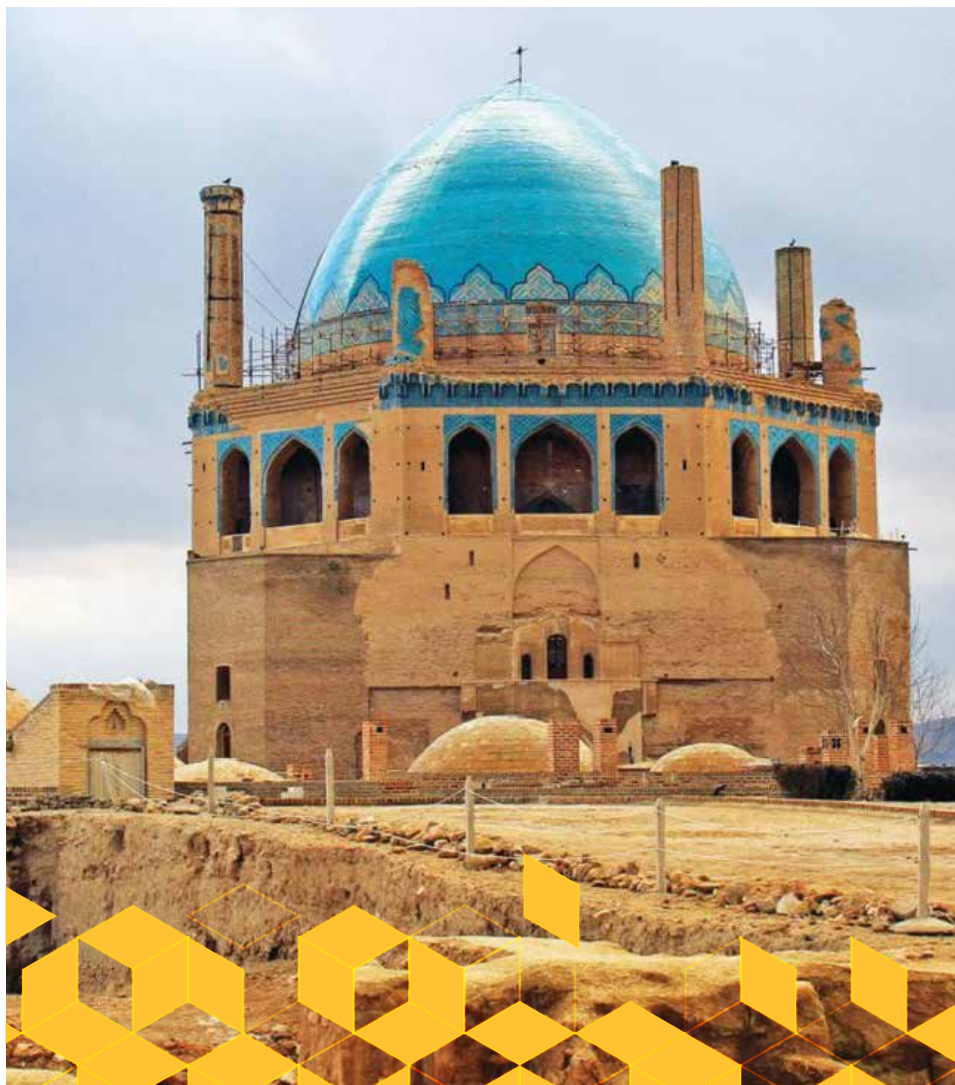
من، مهناز صنعت‌کار، عضو کوچک مجموعه‌ی مهرانه هستم؛ مجموعه‌ای که از سال ۱۳۸۹ با آن آشنا شدم. آشنایی من با مجموعه‌ی مهرانه از طریق پدرم بود. مهرانه برای آمارگیری از تعداد بیماران مبتلا به سرطان به ثبت پرونده برای آن‌ها نیاز داشت. من طبق وصیت پدرم که گفتند تا حد توان خود در مجموعه‌ی مهرانه خدمت کن، مسئولیت‌های متفاوتی در طی این چند سال به عهده گرفتیم. ابتدا به‌عنوان نیروی انسانی خیر در مجموعه شروع به کار کردم، پس از آن در کمیته‌ی بانوان در امور مخصوص به بانوان شروع به کار کردم، بعد از آن نیز با حفظ سمت امور ورزش مهرانه، فعالیت داشته و اکنون نیز تحت عنوان مسئول کمیته‌ی تبلیغات فعالیت می‌کنم.

❓ چه ویژگی‌هایی مؤسسه‌ی خیریه‌ی مهرانه را در پیشبرد اهدافش باری کرده است؟

صداقت کاری مدیریت مهندس وثوق، نیت خیر خیرین و کارمندان خیریه از جمله دلایلی هستند که مهرانه را در تمامی امور سرآمد کرده‌اند. مدیریت مهندس وثوق به دلایلی چون به‌روز بودن علمی، مدیریتی کارآمد است که هر بخش آن چارت خود را داشته و در چارچوب خاص خود عمل می‌کند. بیش از دویست هزار نیروی خیر در مهرانه فعالیت می‌کنند. از دلایلی که کار در این مجموعه را محبوب می‌کند می‌توان به مواردی اشاره کرد از جمله صداقت در عمل مؤسسه، همدلی میان تمامی اعضا و آرامشی که از کار می‌گیریم.

افراد در این مؤسسه در قبال انجام دادن کار تعهد وجدانی دارند. رقابت میان مهرانه با دیگر مؤسسات بسیار زیاد است و همین امر نیز سبب ارتقای مهرانه شده است. مهرانه دوست و همدل خیریه‌های دیگر استان است. تبلیغات ما در اوایل سال ۵ واحد را شامل می‌شد. امروزه با ۱۲ واحد و ۵۸ خیر مهرانه گردانده می‌شود. هر واحد در مهرانه درصد ارتقای روزبه‌روز و گسترش است. این به شعار ما که: «مهرانه بی‌شک به نامی جهانی بدل خواهد شد» بر می‌گردد. تلاش کارمندان حقوق‌بگیر در حوزه‌های متفاوت، کمتر از خیرین دیگر نیست. در مهرانه همدلی موج می‌زند؛ به طور مثال در یکی از نمایشگاه‌ها از نیروهایی از کمیته‌های ورزش، قلمک و بانوان به کمک کمیته‌ی تبلیغات آمدند. خیرین و داوطلبان بسیار زیادی در هر رده‌ی سنی به غرفه‌ی ما آمدند و تقاضای کار در مهرانه و کمک به اعضا را مطرح کردند. در جمع‌بندی پایان نمایشگاه گفتیم ما مفتخریم که می‌توانیم خیرهای بسیاری اعم از جوانان

همه‌ی طبقات جامعه را به مهرانه جذب کنیم. مهندس وثوق (مدیر مهرانه) در مؤسسه هیئت مدیریتی را تشکیل دادند که مهرانه نه‌تنها در نبود ایشان گامی به عقب نرفت؛ بلکه به روندی بسیار عالی دست یافت. ایشان با ایجاد آموزش‌های اولیه، شورای مدیریتی، هیئت‌امنا و مدیره و تعیین افراد آموزش دیده در مؤسسه به امر مدیریت مهرانه در نبود خودشان نیز توجه کردند تا کار به پیش رود. ما تبلیغات را روزبه‌روز با حفظ تمامی شئون و اصول تبلیغات به‌روز در دنیا تطبیق می‌دهیم و درصد رفع ضعف‌های خود برمی‌آییم.



❓ تبلیغات شما در این مؤسسه به چه صورت انجام می‌گیرد؟

تبلیغات ما در مهرانه به دو دسته‌ی محیطی و مجازی تقسیم می‌شود. از تبلیغات مجازی می‌توان به اینستاگرام و تلگرام و از تبلیغات محیطی می‌توان به بنرها و تلویزیون‌های شهری، گروه‌ها و واحد تبلیغات و قلمک اشاره کرد. تبلیغات حدود ۱۲ واحد از جمله چاپ و انتشارات، واحد طراحان گرافیک، ارسال پیامک، ارتباطات (ارتباط با مدیران و دیگر مؤسسان و مؤسسات)، دبیرخانه‌ی تبلیغات، قسمت مالی (که مربوط به جذب کمک‌های مالی است)، واحد اجرایی (تبلیغات در شهر و...)، نویسندگان (نوشتن کتاب و...)، تبلیغات شهرستان‌ها (جلوگیری از عقب افتادن شهرستان‌ها)، واحد نشریات و شورای فضای مجازی را نیز شامل می‌شود. ما از طریق ارسال پیامک نظرسنجی‌ها را انجام می‌دهیم و فعالیت‌های گسترده‌تر را در سایت صورت می‌دهیم.

❓ مهم‌ترین چالش‌ها و موانع پیش روی شما در چند سال اخیر چه بوده است؟

کرونا چالش بزرگی بود که سبب‌ساز حضور کم‌رنگ خیرین در مهرانه شد. البته خدمات بیماران اصلاً کم نشد و با قدرت ادامه یافتند؛ اما واحدهای مجزایی را به دلیل مشکلات وارد آمده ایجاد کرده و گسترش دادیم. واحد سمعی - بصری و فضای مجازی را در زمان کرونا نقش مهمی را در مهرانه بازی کردند و پیشگیری زمانی به صورت کمیته درآمدند که در اثر آن تعداد خیرین بیشتر شد و واحدهای بیشتری در آن دخیل شدند. من بشخصه در سطح جهانی هیچ مانعی پیش روی مهرانه نمی‌بینم. مهرانه در سطح استانی در استان‌های چون اردبیل، آذربایجان شرقی، سمنان، قم و... بازدیدهایی را انجام می‌دهد تا بتواند حتی تا حدی کشور را تحت پوشش قرار دهد. این‌گونه است که مهرانه کم‌کم در تمامی نقاط ایران دفاتر خود را که وابسته به دفتر مرکزی هستند، ایجاد می‌کند و سبب می‌شود تا اهمیت بسیاری در سطح کشور برای آن به ارمغان بیاید.

❓ به‌طور کلی مؤسسه‌ی مهرانه در چه حوزه‌ای و چگونه فعالیت می‌کند؟

مدیریت مؤسسه‌ی مهرانه در پیشبرد اهداف آن اهمیت زیادی دارد؛ به‌طوری‌که در تمامی تصمیمات مدیریتی علاوه بر خیرین، کارمندان را نیز در نظر می‌آورد. مهرانه خانه‌ی امن بیماران مبتلا به سرطان است؛ چراکه اولین دستگاه‌های تشخیص بیماری سرطان در کشور را آورده و به‌طور رایگان در خدمت مددجویان و بیماران قرار می‌دهد. مهرانه امکاناتی چون غربالگری تیم سرطان روده، دستگاه‌های مطرح پزشکی، شیمی‌درمانی، استفاده از آزمایشگاه، پایگاه ایجاد سلول‌های بنیادی و... را در اختیار بیماران و مددجویان قرار می‌دهد.

مستند مهرانه (قهرمان من) در شبکه‌هایی چون مستند پخش شده است که سه بار نیز بازپخش شد و تعداد بازدید از آن به سی میلیون نفر رسید. مهرانه در قسمت پیشگیری، بروشورها و ویدئوهایی در مورد تغذیه‌ی سالم در خدمت کودکان خردسال قرار داده تا پیشگیری لازم را به عمل آورد.

به‌علاوه، ما از طریق برنامه‌های درسی، ویدئو، موشن‌گرافی و... برنامه‌هایی را در ذهن کودکان جا انداختیم. از دیگر برنامه‌هایی که مهرانه انجام داده است ورزش صبحگاهی در شهر بازی شهر زنجان بوده که در آن از مربیان مجرب استفاده شد. شفافیت مالی مهرانه نیز با بازدید از مؤسسه امکان‌پذیر است. همچنین صورت‌حساب مالی را در سایت برای دید عموم قرار داده‌ایم.



گفت‌وگو با سرکار خانم ملیحه قدیمی

مدیر کمیته‌ی مددکاری خیریه‌ی مهرانه

❓ لطفاً معرفی مختصری از خود و فعالیتتان در مؤسسه‌ی خیریه‌ی مهرانه عرض بفرمایید.

من ملیحه قدیمی مسئول مددکاری مهرانه هستم. از روزی که کلینیک مهرانه افتتاح شده، من در خدمت این مجموعه هستم. من قبل از مهرانه به‌صورت سازمان‌نیافته کارهای خیر انجام می‌دادم. به دعوت همسرم به همایش مهرانه رفتم؛ در آنجا با خانم ربابه صادقی آشنا شدم و به ایشان غبطه خوردم؛ خانمی که خانه‌ی ۳۰ متری خود را در طبق اخلاص گذاشته و به خیریه تقدیم کرده بودند.

من نیز می‌خواستم؛ مانند پدرم که در حوزه‌ی بیمارستان کار می‌کردند، در خیریه‌ای مشغول به فعالیت شوم که مربوط به یاری‌رسانی به بیماران باشد و به علت خیر و برکتی که به‌واسطه‌ی خیریه‌ی مهرانه در زندگی شخصی‌ام حاصل شد، روزبه‌روز بیشتر به مهرانه جذب شدم. خیرین خیریه‌ی مهرانه با اخلاص و در صداقت کامل به اینجا می‌آیند؛ با وضو وارد می‌شوند، گویی وارد فضای زیارتگاهی می‌شوند و تمام هدفشان یاری‌رسانی و دستگیری از نیازمندان است.

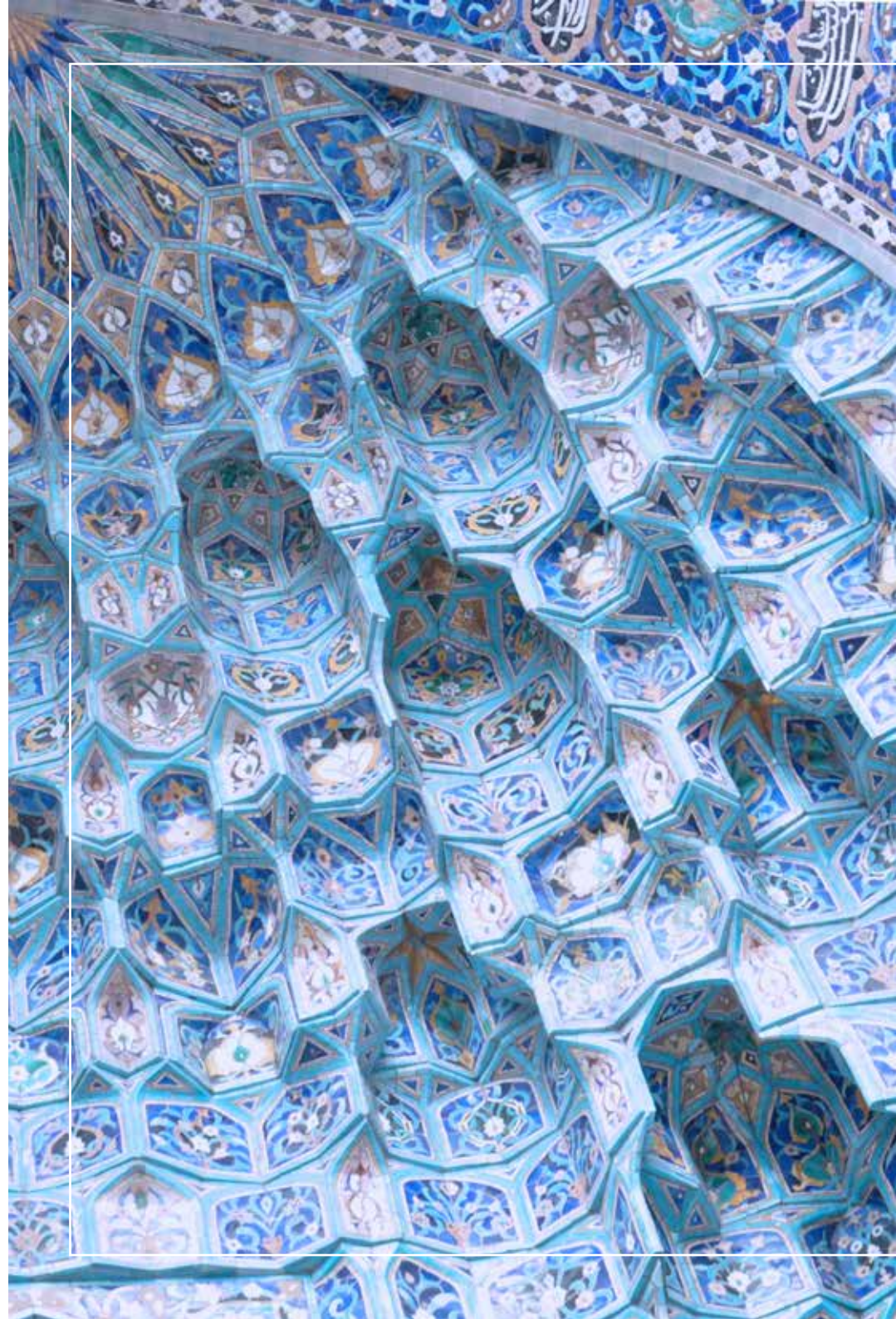
تمامی خیرین خیریه‌ی مهرانه نیروهای داوطلب هستند که برای رسیدن به آرامش درونی در خیریه کار می‌کنند. در مهرانه هدف خیررسانی و کمک به رشد خیرین است.

❓ فرایند کار در این مجموعه به چه صورت پیش می‌رود؟

تمامی پرونده‌هایی که در بخش مددکاری هستند، ثبت سیستمی می‌شوند. تیرماه سال گذشته ۷۰ پرونده‌ی ثبت‌شده داشتیم و تیرماه امسال ۱۰۰ پرونده را ثبت سیستمی کردیم. کل کارهایی که انجام می‌دهیم ثبت سیستمی می‌شوند. گزارش‌هایی که ثبت‌شده در سیستم را به مدیرعامل مجموعه منتقل می‌کنیم و به راه‌حل‌هایی که از جانب ایشان مطرح شده است، عمل می‌کنیم.

❓ تبلیغات در این مجموعه به چه صورت انجام می‌گیرد؟

میزان کم و زیاد شدن مددجویان نیز ارتباط مستقیمی به میزان شناخت آنان از خیریه مهرانه به‌واسطه‌ی تبلیغات دارد. یکی از خیرین ما صبح در بیمارستان ولیعصر، موسوی و... به سراغ مددجویان می‌رفت و در آنجا سعی می‌کرد افرادی را تحت پوشش مؤسسه قرار دهد. مجموعه‌ی مهرانه به‌صورت حضور در مساجد و ادارات تبلیغات خود را انجام می‌دهد، تا بتواند افراد بیشتری را تحت پوشش قرار دهد.





❓ چالش برانگیزترین بخش مجموعه کدام بخش است؟

سخت‌ترین قسمت کار در مهرانه، بخش مددکاری مجموعه است؛ زیرا در آن بخش با هر نوع آدمی سروکار داریم. فرایند اعتمادسازی امری بسیار سخت و دشوار است و از این نظر با چالش‌های بسیاری مواجهه هستیم. تا به حال سوءاستفاده‌هایی هم از مجموعه‌ی مهرانه صورت گرفته که البته تیم بازدید بزرگ‌ترین مانع پیش روی این دست از سوءاستفاده‌ها است. اعضای این گروه طی ملاقات‌هایی وضعیت مسکن، کودکان، والدین و... را در نظر می‌گیرند و طبق مشاهده‌ی وضعیت امتیازهایی به آن‌ها داده می‌شود. علاوه بر گروه بازدید گروه‌هایی دیگر چون امداد رفاه، پزشکی و... نیز در روند ثبت پرونده حضور دارند. گروه مددکاری آدرس، نام، نام خانوادگی و شرح وضعیت را به گروه بازدید می‌دهد تا شرحی از بررسی وضعیت صورت پذیرد، گروه بازدیدکننده پس از مشاهده‌ی وضعیت، خانواده‌ها را در گروه‌هایی که طبق بررسی شرایط خانوارها ایجاد شده قرار می‌دهد. به‌طور مثال اگر شرایط بیمار در وضعیت بدی باشد، طبق گروه‌بندی بیمار در گروه E قرار می‌گیرد. نیروهای که وارد مجموعه‌ی مددکاری می‌شوند طبق توضیحات و شرایط موجود در هر قسمت اعم از مددکاری، بازدید و... تصمیم می‌گیرند که به‌طور مثال دوست دارند در کدام بخش همکاری کنند. ما برای بیماران خود سید معیشتی تعریف می‌کنیم و آن را علاوه بر دارو در اختیار بیماران خود قرار می‌دهیم. حتی به کسانی که بهبود یافته‌اند و بیماری آن‌ها پایان گرفته نیز کمک صورت می‌گیرد. در قسمت پزشکی نیز خدمات پزشکی به افراد صورت می‌گیرد؛ به‌گونه‌ای که بیماران دیگر برای خدمات پزشکی در بیمارستان هزینه‌ای صرف نکنند.

❓ در بخش مددکاری با چه مشکلاتی مواجه هستید؟

در این خصوص هزینه‌ی بالای داروها مشکل جدی است. برای مثال هزینه‌ی داروهایی که برای ۴۰ بیمار پرداخت شد به بیش از یک میلیارد رسید. مشکلاتی که در راه تهیه‌ی هزینه‌های بیماران قرار گرفته با توجه به اوضاع اقتصادی در آینده بیشتر هم خواهد شد.

❓ برای حل این مشکلات چه راه‌حلی پیشنهاد می‌کنید؟

می‌توان با جذب خیرین و تصمیمات درست مدیرعامل از این مشکلات جلوگیری کرد. در این راستا در مجموعه‌ی مهرانه هرکس در هر منصب مدیریتی قائم مقامی را برای خود دارد و هر قائم مقام نیز زیرمجموعه‌ی خود را دارا خواهد بود به‌طوری که مطالب را هر کس به شخص ذیل خودش می‌رساند. همچنین تلاش‌هایی درصدد انجام است که مجموعه‌ی مهرانه از شکل ملی - که در حال حاضر فقط در چند استان حضور دارد - به شکل فراملی و جهانی برسد. مجموعه‌ی مهرانه با آوردن دستگاه‌هایی برای تشخیص و درمان بیماری سرطان به‌صورت رایگان، مددجویانی از کشورهای ازبکستان، افغانستان، آذربایجان و عراق نیز جلب کرده است.

گفت‌وگو با جناب آقای بهروز کاوندی

مسئول کمیته‌های شهرستان‌ها، جذب کمک‌های مالی، بزرگوار، آموزش تحصیلی و ورزش

می‌کند. در این کمیته از مدیران و مسئولان نیز دعوت به عمل می‌آید.

❓ شیوهی جمع‌آوری کمک‌ها در این مجموعه به چه صورت است؟

شیوهی جمع‌آوری کمک‌های مالی به این شکل است که قبوضی را به ادارات، مؤسسات و خیرین می‌فرستیم. به همین ترتیب ماهیانه درآمدی حدود ۵۵ میلیون تومان را در اختیار داریم. جذب مالی در سایت به چند طریق انجام می‌گیرد که به‌طور میانگین به ۱۳۰-۱۵۰ میلیون تومان در ماه می‌رسد. درآمد ما از استند و تاج‌گل‌ها به‌طور میانگین ۳۰۰ میلیون در ماه است. درآمد ماهانه از نذورات و وصیت‌نامه به‌طور میانگین از ۲۰۰ میلیون تا مبالغ میلیاردی نیز می‌رسد که همگی این‌ها مدیون مدیریت و تصمیمات درست هیئت‌امنا است که قائم به شخص نیست و سیستم مدیریتی جذب کمک‌ها را میسر می‌سازد. افرادی بودند که در مهرانه فعالیت داشتند، مطالبی را آموزش دیدند و سپس به سراغ دیگر حوزه‌ها رفتند و خیریه خاص خود را تشکیل دادند - چه در شهر زنجان و چه در شهرهای دیگر چون اردبیل و آذربایجان. سیستم مدیریتی سبب شده تا خدمات مهرانه در رابطه با آموزش، دستگاه‌های تشخیص بیماری، خدمات بهداشتی - درمانی و... مردم را جذب مجموعه کند و سبب شود تا بیماران برای تهیه هزینه‌های درمانی فشار کمتری ببینند. با آموزش مباحث پیشگیری در حوزه ورزش، روند صعودی بیماری کاهش یافته؛ اما هزینه‌های سرسام‌آور بیماری

❓ لطفاً معرفی مختصری از خود و فعالیتتان در مجموعه خیریه مهرانه عرض بفرمایید.

من از سال ۹۰ فعالیت خود را در مهرانه در واحد ورزش که ذیل کمیته‌ی تبلیغات قرار می‌گرفت آغاز کردم. یک یا دو سال در بخش معاونت کمیته‌ی تبلیغات کار کردم. ما در تمامی بخش‌های شهرستان دفاتری برای مدیریت دارو، درمان بیماران، توزیع قلم، جمع‌آوری بخش مالی و... در نظر گرفته‌ایم. دفاتر ما علاوه بر شهرستان‌های زنجان در سه استان کردستان، آذربایجان غربی و شرقی (بیجار، تکاب و میانه) راه‌اندازی شده است تا بیماران آنجا نیز مانند زنجان‌ها از امکانات مهرانه استفاده‌ی لازم را به عمل بیاورند.

❓ مجموعه‌ی شما شامل چه بخش‌هایی می‌شود؟

کمیته‌ی مالی کسر از حقوق، قبوض ماهیانه، احسان و نذورات، کمک‌های اینترنتی را شامل می‌شود در واحد آموزش تحصیلی که شامل دبیران ممتاز استان زنجان می‌شود، برای جبران افت تحصیلی دانش‌آموزان کمک لازم را به عمل می‌آوریم. کمیته‌ی بزرگوار نیز استندهای احسان‌هایی که انجام شده و یا عرض تسلیت در مراسم و مساجد و تاج‌گل‌ها را شامل می‌شود. کمیته‌ی ورزش به دلیل پیشگیری از بیماری‌ها، خانواده‌ها را به‌طور جمعی به ورزش صبحگاهی دعوت



سرطان موجب شده است در هزینه‌ها با وجود کمک‌های بسیار بالا گاهی به مشکلاتی داشته باشیم.

❓ خیریه‌ی مهرانه نسبت خود را با فعالیتهای دولتی چگونه تعریف می‌کند؟

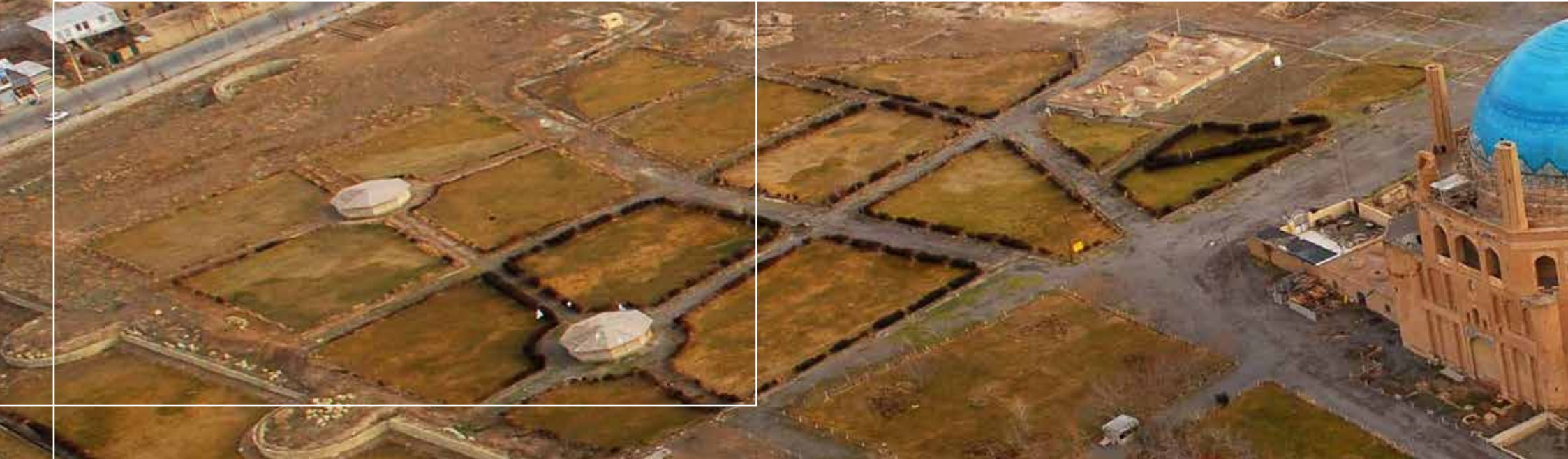
غیردولتی، غیرانتفاعی و غیرسیاسی بودن از جمله مواردی است که در کنار بنگاه اقتصادی نبودن در اساس‌نامه‌ی مهرانه ذکر شده است بعد از جلسه مجمع عمومی سالانه صورت حساب‌های مالی را جهت شفافیت در سایت قرار می‌دهیم. هر مدیری اگر خواستار کاندید شدن در مناصب سیاسی باشد، باید ۶ ماه قبل از تصمیمش، از منصب خود کناره‌گیری کند؛ چراکه مباحث مربوط به بخش سیاسی در مهرانه جایگاهی ندارد. مهرانه در شرایط نامناسب است که ظهور می‌کند، اگر در شرایط و وضعیت مناسبی بودیم نیازی به حضور مهرانه نبود. جایگزینی افراد در حوزه و منصب خاص طبق ویژگی‌های شخصیتی و کارآمدی آن‌ها در حوزه‌ی مربوطه صورت می‌گیرد. نوع نگاه مدیریتی مهندس وثوق سبب شده تا سر کمیته‌ها وارد کار تخصصی شده و طبق آموزش درست وارد این حوزه شوند. در واقع این نوع نگاه مدیریتی سبب شده تا کارآمدی افراد به‌غایت خود برسد.

❓ طی فعالیت در حوزه‌ی خیر با چه موانع و مشکلاتی مواجه هستید؟

خوشبختانه، ما در مهرانه با چالش‌هایی که مسائلی بزرگ را شامل شوند، سروکار نداشتیم. تمامی مسائل پیش رو درصدد حل شدن هستند؛ چراکه کاری که در مهرانه غیرقابل حل باشد، وجود ندارد.

❓ به نظر شما مهم‌ترین دستاورد و موفقیت خیریه‌ی مهرانه چه بوده است؟

یکی از موفقیت‌هایی که مهرانه کسب کرده است، به دست‌گرفتن حوزه‌ی مختص به سرطان بوده است. این امر باعث شده که خیریه‌های دیگر نیز به حوزه‌های تخصصی خود بپردازند و در مسائل این‌چنینی ورود نکنند. ما با خیریه‌هایی که حوزه‌ی مشترک با ما را دارند نیز وارد تعامل و ارتباط می‌شویم. اگر به همین ترتیب پیش برویم می‌توانیم آینده‌ی خوبی را برای مهرانه فراهم کنیم تا دیگر بیماران مبتلا به سرطان هزینه‌های زیادی را به دوش نکنند.





گفت‌وگو با سرکار خانم دکتر شهلا طاهری

مدیرعامل خیریه‌ی تزنم مهر باران

❓ ابتدا لطفاً در مورد خودتان و پیشینه‌ی خیریه‌ی باران توضیحاتی ارائه دهید.

من عضو هیئت‌علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان بوده‌ام. به نظر من گرایش به کار خیر در تمامی خانواده‌های ایرانی وجود دارد. من نیز به همین ترتیب در خانواده‌ای سنتی و مذهبی تربیت شدم و به کار خیر رو آورده‌ام. پس از بازنشستگی به سراغ کار خیر آمدم. ابتدا جزئی از هیئت مؤسسان مهرانه بودم؛ مهر یزدان (مرکز نگهداری)، مهدی موعود و... از دیگر خیریه‌هایی هستند که در آنجا مشغول کار بوده‌ام. می‌توانم بگویم مجموعه‌ی باران حاصل خیریه‌هایی بود که در آنجا کار کردم. مؤسسه‌ی باران فرزند ناخواسته‌ای بود که سرنوشت آن در یک روز رقم خورد. ماجرا از این قرار بود: من روزی در مؤسسه مهر یزدان بودم، کمیته‌ی بانوان خیریه رعد با من تماس گرفتند و من به آنجا رفتم. در مؤسسه‌ی رعد پیشنهاد تأمین جهیزیه داده بودند؛ اما مورد قبول واقع نشده بود؛ زیرا با اساس‌نامه و شیوه‌نامه‌ی مؤسسه‌ی رعد متفاوت بود. ما نیز برای مدیریت این کار خیر گروهی در تلگرام ایجاد کردیم و مؤسسه‌ی باران از همان جا پدید آمد. نام مؤسسه نیز از آیه‌ای در قرآن انتخاب شد که گفت: باران رحمت خداست، از رحمت خدا ناامید نشوید.

به دلیل داشتن بار مالی مجموعه، تصمیم گرفتیم در استانداری مؤسسه را برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به ثبت رسمی برسانیم. دلیل اینکه مؤسسه را برای پیشگیری از آسیب اجتماعی ایجاد کردیم این بود که دامنه‌ی تأثیرات آسیب اجتماعی بسیار گسترده است. بر همین اساس خیریه علاوه بر برطرف کردن نیازهای فیزیولوژیک افراد و گروه‌های آسیب‌پذیر، درصدد برطرف کردن نیازهای اجتماعی افراد نیز برآمد. هدف در مجموعه‌ی باران توانمندسازی افراد فرودست است؛ نه ایجاد نسلی تن‌پرور.

زنجان بهشت خیرین است؛ افرادی هستند که از شهرهای دور به منظور دستیابی به منابع مالی مجموعه‌های خیریه به زنجان می‌آیند تا درآمدی از سوی آن‌ها کسب کنند. کار خیر خوب است؛ اما نباید با تن‌پروری که سد راه رشد و پیشرفت و توانمندسازی است، یکی گرفته شود. خداوند هیچ‌گاه انسان غیر مستعد را به وجود نیاورده است. خیرین باید به شناسایی، کشف و پرورش استعداد افراد روی آورند.

افراد نیازمند در این مؤسسه، از طرف خیرین، مدارس و مردم شناسایی می‌شوند. افراد برای مصاحبه به مؤسسه می‌آیند و بر اساس مصاحبه، مددکار به همراه گروه تحقیق وارد مراحل بازدید می‌شوند. مؤسسه‌ی باران جهت حفظ کرامت انسانی افراد، به هیچ عنوان مرحله‌ی پرس‌وجو در محل تحقیق را وارد فرایند بازدید نمی‌کند. اگر دقت داشته باشید ما در مجموعه از نام خیریه‌ی باران استفاده نمی‌کنیم. این امر دلایل متنوعی دارد؛ از جمله توجه به گرایش‌های جوانان؛ چراکه جوانان نمی‌خواهند تحت عنوان خیریه دسته‌بندی شوند. حتی در یک مورد



که برای دخترخانمی خواستگار آمده بود، زمانی که مشخص شد آن دختر عضو خیریه است، خانواده‌ی خواستگار عقب‌نشینی کردند و همین امر به خودکشی آن دختر منجر شد. مؤسسه‌ی ما بر پایه‌ی کمک‌های مردمی می‌چرخد. ابتدا کمیته‌ی رفاه برای تأمین منابع غذایی، لباس و... تشکیل می‌شود تا نیازهای ابتدایی مددجو را برطرف کند. پس از آن مددجو به کمیته‌ی مشاوره منتقل می‌شود که دو بعد تحصیلی و خانوادگی را شامل می‌شود. در بعضی پرونده‌ها به دادستانی و دادگستری هم نیاز پیدا می‌کنیم. سازمان‌های قضایی نیز برخورد خوبی با مؤسسه‌ی باران داشته‌اند. بلافاصله کمیته‌ی بهداشت، کمیته‌ی فنی حرفه‌ای (برای آموزش حرفه برای مادر و کودک که بتوانند درآمدزایی کسب کنند) و کمیته‌ی آموزشگاه ویژه دانش‌آموزان (که از پیش‌دبستان تا کنکور را شامل می‌شود) مددجویان را برای رسیدن به اهداف مؤسسه همراهی می‌کنند.

امسال تلاش مؤسسه بر بازداشتن افراد از راه‌های شر بوده است، تا بتوانند آموزش‌های هنری، درسی و حرفه‌ای را دریافت کنند و قدم بزرگی در راه پرهیز از آسیب‌های اجتماعی برداشته شود. در مقطع کنکور بیش از ۹۰ درصد دانش‌آموزان در رشته‌های فنی دانشگاه‌های دولتی قبول شدند؛ زیرا مؤسسه امکاناتی از قبیل کلاس‌های آموزشی، کامپیوتر، کتاب‌های درسی و کمک‌درسی و... را در اختیار آنان قرار داده است.

در واحد پژوهشی مؤسسه تعدادی از نیروها از دانشگاه علوم پزشکی هستند که تمامی فعالیت‌ها از قبیل مشاوره، روان‌پزشکی و... را در اختیار مددجویان قرار می‌دهند. دانشجویان پرستاری، رفاه و بهداشت و دبیری نیز بعضاً برای کارآموزی به مؤسسه می‌آیند. تمامی فعالیت‌های نیروهای داوطلب به شکل رایگان انجام می‌شود. پژوهش‌ها نیز بیشتر در راه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی صورت می‌گیرد و درصدد هستیم تا نتایج آن‌ها را برای سازمان WHO بفرستیم. پویش‌هایی از جمله مرا هم به مدرسه ببر و... برای جمع‌آوری کمک‌های مردمی تشکیل شده است. گروه‌های مشاوره‌ای بر روی خشونت و روش‌های پیشگیری از خشونت - با توجه به آمار بالای آن - متمرکز هستند و کمیته‌ی فنی و حرفه‌ای نیز بر روی فرش‌بافی کار می‌کند.

❓ وضعیت خیریه‌ها را در ایران و زنجان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اگر خیریه‌ها بتوانند بر طبق اصول کار کنند و گداپروری و تن‌پروری را در جامعه زیاد نکنند، فضای مثبتی خواهیم داشت. سیاست کلان را باید دولت تعیین کند. لایه‌هایی که زیر پوست شهر است و دولت توانایی شناسایی و حل آن‌ها را ندارد باید بر عهده‌ی NGOها گذاشته شود. اگر دولت و خیریه‌ها بتوانند رابطه‌ی متقابل و همسویی را با یکدیگر پیش ببرند، در آینده فضای مثبتی ایجاد خواهد شد. به‌طور مثال در موارد آسیب‌پذیر وقتی پدری با چاقو فرزندان خود را مورد ضرب و شتم قرار می‌دهد، NGO می‌تواند وظیفه‌ی شناسایی را بر عهده بگیرد، دولت نیز از سوی دیگر باید بتواند در مسئله ورود کند؛ چراکه NGO نمی‌تواند پا فراتر از این حد بگذارد. علاوه بر این، خیریه‌ها باید به‌منظور نیت انسانی تشکیل شوند؛ هیچ خیریه‌ای نباید

به‌قصد پول‌شویی و فرار مالیاتی بپردازد. به این منظور خیریه‌ها نیز باید آسیب‌شناسی شوند و سرمایه‌ی دریافتی را باید روشن و شفاف بیان کنند.

خیریه‌هایی که در زمینه‌های بیماری کار می‌کنند خیلی دقیق و شفاف مواضع خود را بیان می‌کنند و طبق اصول خاص خود اعمالی را انجام می‌دهند. خیریه‌ای که تنها بر روی فقر کار می‌کند، به ابعاد روانی - اجتماعی و توانمندسازی افراد توجهی نشان نمی‌دهند؛ چراکه فقط به فکر رفع فقر و نیازهای فیزیولوژیک است و در نتیجه گروهی تن‌پرور را رواج می‌دهد.

❓ نسبت جنسیتی در هیئت‌امناى مؤسسه به چه شکل است؟

هیئت‌امنا از ۹ نفر تشکیل شده و در این میان ۶ خانم، ۳ آقا در آن مشغول به کار هستند. به نظر من باید فارغ از جنسیت، به کار اجتماعی صورت گرفته توجه نشان داده شود؛ نباید نقش‌ها بر مدار جنسیت تعیین شوند. باران و مهر یزدان را بیشتر خانم‌ها می‌گردانند. به‌طور کلی بیشتر کسانی که بخش نیروی اجرائی هیئت‌مدیره را برعهده دارند، خانم هستند؛ چراکه زمان بیشتری را صرف کار می‌کنند.

در مجموعه‌ی باران نیز کمیته سالمندی‌ای وجود دارد که برکت دهنده‌ی مجموعه‌ی باران است؛ اکثریت خانم‌های سالمند فرودست بدون فرزند هستند، و یا دو دختر دارند که توان رسیدگی به آن‌ها را ندارند؛ در این کمیته هر خانم سالمند یک فرزندخوانده دارد که نقش حمایتی - مراقبتی را برای او ایفا می‌کند؛ ما کلیه‌ی هزینه‌های مربوط به سالمندان را پرداخت می‌کنیم.

❓ چالش‌های پیش روی خیریه‌ها در زنجان چیست و شما با چه موارد چالشی‌ای مواجه بوده‌اید؟

در دوران کرونا تعداد خیریه‌های حوزه‌ی نیکوکاری بسیار زیاد شد. هر هیئتی خیریه‌ای را تشکیل داده و مواد غذایی را در اختیار محرومان قرار می‌دهند. سیاست روز نیز به‌خصوص به خیریه‌هایی از این دست بها می‌دهد. از نظر من بخشی از آسیب‌ها ناشی از همین خیریه‌ها است؛ چراکه هیچ‌گونه کنترلی علی‌الخصوص به لحاظ مالی بر روی آن‌ها وجود ندارد. دولت‌ها به‌خصوص دولت جدید از جهت تقسیم غنائم، پول و... به خیریه‌های هیئتی کمک چندین برابری نسبت به سایر NGOها می‌کند. اگر قرار است نظارتی صورت بگیرد باید بر تمامی خیریه‌ها نظارت باشد و برخورد سلیقه‌ای و رابطه‌مند صورت نگیرد. تمامی خیریه‌ها در تمامی کشور باید نسبت به درآمد مالی خود حساس باشند. به‌عنوان مثال اگر شخصی ۱۰ هزار تومان به خیریه‌ها کمک می‌کند، خیریه‌ها باید این آمار را شفاف کنند؛ حتی اینکه ارقام ناچیز خرج چه مسائلی شده است.

❓ تغییر دولت‌ها چه تأثیراتی بر فضای خیرخواهی و خیریه‌ها داشته است؟

تغییر دولت‌ها به‌طور خاص در خیریه‌ی باران تأثیر خاصی نداشته است. خیریه‌ی باران سیاسی نبوده و نیست. در بیرون از مؤسسه، اعضا می‌توانند نگرش سیاسی خود را داشته باشند؛ اما

اژمه در همه‌ی افراد وجود داشت؛ اما امروزه چنین چیزی را نداریم. همان‌طور که قابل مشاهده است بی‌اعتقادی در نسل جوان بسیار زیاد شده است. بی‌اعتقادی و بی‌اعتمادی نسل جوان را در بر گرفته؛ در آینده کار بر عهده‌ی چنین نسلی است و چنین پدیده‌ای خطری است که جامعه‌ی ما را تهدید می‌کند.

❓ اگر بخواهید در محیط خیرخواهی تغییری ایجاد کنید چه خواهد بود؟

نگرش مسئولین و نظارت بر خیریه‌ها را در دستور کار قرار داده و تغییراتی بنیادین در شیوه‌ی آن ایجاد می‌کنم. خیریه بازوی حکومت جهت رسیدگی به اهدافشان است، باید همراه با نظارتی که ایجاد می‌شود نگرش مثبتی نسبت به آن ایجاد شود و ترس و واهمه‌ای از آن وجود نداشته باشد.



بحث‌های سیاسی به داخل مؤسسه نباید راه پیدا کند؛ چراکه مؤسسه برای رسیدن به اهداف خود که دستگیری از افشار فرودست جامعه است، باید راه خود را به پیش برد. خیریه‌ی باران ارتباطات مناسب و خوبی با نهادهای دولتی دارد و مسئله و مشکلات خاصی پیش روی ما قرار نگرفته است.

❓ به نظر شما استقلال مالی مجموعه‌ی باران در بی‌نیازی به مراکز دولتی اثرگذار بوده است؟

در ابتدا باید بگویم نباید بگذاریم هیچ خیریه‌ای سیاسی شود؛ مؤسسه باران نیز از این قاعده مستثنی نیست. به لطف خدا باید بگویم مراکز دولتی ضعفی در باران ندیده‌اند و نقد و تنگ کردن عرصه‌ی فعالیت را نیز پیش روی باران قرار نداده‌اند.

❓ حوزه کاری خود را در ۵ سال آینده چگونه می‌بینید؟

اگر وضعیت اقتصادی و معیشتی رو به بهبودی برود، این امید به وجود می‌آید که این‌گونه مراکز تبدیل به مرکز شادی، فرهنگ و اجتماعی شوند. اگر سیستم اقتصادی به همین شکل پیش برود، وضعیت در امور خیریه‌ها نیز رو به سوی ضعف و بدتر شدن وضعیت می‌گذارد. مگر آنکه دولت و حاکمیت تغییراتی را ایجاد کنند تا از تعطیلی و نابودی خیریه‌ها جلوگیری کنند؛ چراکه خیریه‌ها دیگر در آینده‌ی نزدیک نمی‌توانند به‌تنهایی پاسخگوی نیازهای مردم باشند. بسیاری خیریه‌ها را حاشیه‌ی ایمن‌ساز دولت‌ها می‌دانند؛ به‌گونه‌ای که می‌گویند شما با تأمین کردن نیاز فشر فرودست سبب می‌شوید تا صدای اعتراض مردم در نیاید و یا شنیده نشود. من بشخصه انتقاد فوق را قبول ندارم؛ چراکه انفاق جزئی از وظیفه و مسئولیت اجتماعی ما شهروندان است.

❓ مهم‌ترین چالشی که با آن مواجه هستید چه مواردی را در بر می‌گیرد؟

فقر گسترده و آسیب‌های اجتماعی روزه‌روز در حال افزایش‌اند؛ به‌گونه‌ای که جزوی از مهم‌ترین چالش‌های اجتماعی به شمار می‌روند. نه‌تنها آن‌جی‌اوها بلکه دولت نیز برای حل مشکلات عمیق کشوری هیچ‌گونه برنامه‌ی مدونی ندارد. به‌عنوان مثال تمامی سالن‌های ورزشی در خدمت بخش خصوصی هستند و مردم هیچ‌گونه حقی برای استفاده از آن ندارند. حتی سالن‌های دولتی نیز به سالن خصوصی تبدیل شده‌اند. در صورتی که طبق آمار دولتی دستیابی به مواد مخدر به‌طور میانگین در کشور ۳ دقیقه است. مردم بسیار راحت در میدان و بلوارها مشغول استفاده از مواد مخدرند. در زنجان از هر سه ازدواج، یکی به طلاق منجر می‌شود؛ در شهرهای اطراف نیز از هر ۲/۵ ازدواج یکی به طلاق منجر می‌شود. آسیب‌های اجتماعی‌ای چون خشونت نیز روزه‌روز در حال افزایش است. در بخش فضای مجازی و آسیب‌های ناشی از آن نیز دولت و امور خیریه هیچ برنامه‌ای برای مواجهه با آسیب ندارند. درگذشته معنویات و اعتقاد به دین و



گفت‌وگو با جناب آقای محمدرضا طهماسبی

مدیرعامل انجمن خیریه‌ی حمایت از بیماران کلیوی زنجان

❓ لطفاً معرفی مختصری از خود و فعالیت‌های مجموعه‌تان داشته باشید.

مجموعه‌ی کلیوی در سراسر کشور ۱۸۰ شعبه دارد. انجمن کلیوی زنجان نیز از سال ۱۳۶۳ و همگام با اولین بخش دیالیز شکل گرفته است. هدف ما ایجاد مکانی برای در اختیار قرار دادن تمامی امور است که توسط خیرین محترم فراهم آورده می‌شود؛ اموری از جمله تأمین و تهیه‌ی مهمان‌سرا، مراکز آموزشی، تحقیقات، اداری، رفاهی، مرکز درمانی رایگان شامل پزشک متخصص، داروخانه و مواردی از این قبیل. کمک‌های مردمی را در قالب ۱۲ کمیته صورت‌بندی و سامان‌دهی می‌کنیم تا به‌صورت برنامه‌ریزی شده به دست بیماران برسد.

تمامی کارهایی که در این مجموعه صورت می‌پذیرد زیر نظر مشاوران و مددکاران بوده است. نیاز بیماران از طریق بخش مددکاری غربالگری می‌شود و بر روی آن‌ها برنامه‌ریزی می‌شود. تاکنون ۱۶۵۰ بیمار از چرخه‌ی دیالیز خارج شده و به زندگی بازگشته‌اند. بیماران پیوندی با کمک انجمن به ورزشکارانی بدل شده‌اند که نشان دادند بیماری مانع بازگشت آن‌ها به چرخه زندگی قرار نمی‌شود و آن‌ها به نقش‌های اجتماعی خود باز می‌گردند.

من از سال ۱۳۸۳ به‌عنوان کارمند درمانی علوم پزشکی و پرستار دیالیز وارد مجموعه شدم. مجموعه را با کمک خیرین زنجان تأسیس کردیم و بخش اداری و درمانی را نیز تشکیل دادیم که روند قابل قبولی نیز برپایمان داشت.

❓ وضعیت فضای خیرخواهی در زنجان را چطور ارزیابی می‌کنید؟

تمامی ائمه‌ی اطهار به ما درس زندگی و شجاعت می‌دهند و این آموزه‌ها در میان مردم همدلی بالایی را برای کمک به فضای خیرخواهی در کشور صورت می‌دهد. فضای زنجان نیز از دیگر شهرهای کشور مستثنی نیست و همکاری‌های لازم جهت کمک به فضای خیر نزد مردم اهمیت بالایی دارد. خیریه‌ی مهرانه نیز از انجمن کلیوی تشکیل شده؛ به‌طوری که هسته‌ی اصلی مهرانه را اعضای انجمن کلیوی تشکیل می‌دادند. مهرانه نیز کار خود را به‌صورت تخصصی از جایی که مردم بر روی آن حساس بودند و امکان کمک‌رسانی بیشتری در آن حیطة مطرح بود، شروع کرد.

خیریه‌های حوزه‌ی آموزش و معیشت از خیریه‌های حوزه درمانی کمک کمتری دریافت می‌کنند. خیریه‌هایی که در حوزه‌ی درمانی فعالیت می‌کنند، نباید کم و کسری‌ای در کمک به بیمار راه بدهند. بیشتر افراد افتخاری وقت خود را در خدمت ما قرار می‌دهند و جذب درآمد را تسریع می‌کنند. افراد صاحب فکر و اجرایی نیز از جمله افراد داوطلبی هستند که به پیشبرد اهداف مجموعه کمک می‌کنند. افرادی نظیر هنرمندان و ورزشکاران نیز به‌عنوان سفیران بیماران کلیوی بخشی از روند درمان را بهبود می‌بخشند. ۵۰-۶۰ هزار نفر در سطح کشور در طول این مدت به مجموعه‌ی ما کمک‌رسانی کرده و یا وظایفی را در مجموعه عهده‌دار شدند و انجام دادند. تا به امروز ۲۰۰۰ پرونده

اعم از دیالیزی، مراقبتی و پیوندی در مجموعه‌ی بیماران کلیوی ثبت شده است. این مجموعه با هدف خدمت‌رسانی بهتر به بیماران، در حال افزایش تعداد مراکز خود است. نگرانی امروزه‌ی ما تعداد زیاد بیماران کلیوی و هزینه‌ی پیوند کلیه است. خیری در سال ۸۰ با ۹۰ میلیون تومان ۳۰ بیمار نارسایی کلیوی را درمان کرد؛ اما امروزه هزینه‌ها طبق برآورد به‌صورت میلیاردی جمع‌بندی می‌شود. اگر خیریه‌ها بتوانند هزینه‌های درمانی که به سایر هزینه‌ها اضافه شده است را متقبل شوند، بحث معیشتی توسط خانواده‌ها حل خواهد شد. هزینه‌ی دارو ۳۰-۴۰ درصد و بعضاً چندین برابر شده است. بحث امروزه‌ی ما اطلاع‌رسانی و پیشگیری از بیماری است.

❓ چه مشکلات و موانعی بر سر راه فعالیت‌های شما وجود داشته است؟

کرونا سبب‌ساز مشکلات عدیده‌ای در مجموعه شد. تعداد مرگ‌ومیر در زمان کرونا نسبت به سال‌های قبل بالاتر رفت. البته درآمد مجموعه‌ی ما بیشتر از طریق بنر مجالس ختم به دست می‌آید. در واقع در بحث درآمد کمک‌های مالی کم نشده؛ اما هزینه‌ها بسیار زیاد شده است. در واقع، با توجه به افزایش هزینه‌های دارویی، درمانی و آزمایش بیماران به‌ویژه پیوند کلیه به‌عنوان تنها درمان قطعی بیماران دیالیز و تأمین حداقل هزینه‌ها توسط انجمن کلیوی از ناحیه‌ی خیرین یکی از اساسی‌ترین مشکلات بوده است.

❓ وضعیت فضای خیرخواهی آینده را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟ و چه پیشنهادهایی جهت بهبود این فضا دارید؟

ما برای آینده نگران نیستیم. استفاده از نهایت ظرفیت خیریه‌ها از جمله مواردی است که باید جهت دوام و بقای خیریه‌ها به آن توجه کرد. خیریه‌ها نیروهای کمکی دولت هستند و دولت باید در این راستا از خیریه‌ها دستگیری لازم جهت صدور مجوزها را به عمل آورد؛ به‌طور مثال برای صدور مجوزی که برای خرید دستگاه درمانی نیاز داریم به دلیل زیاد شدن متولی در امر صدور مجوز با مشکلات بسیاری مواجه هستیم. دولت اگر دست‌به‌دست خیریه‌ها دهد و همسو و در عرض خیریه‌ها حرکت کند، در بهبود و کم کردن بحث بیماران کمک بسیار بزرگی می‌تواند انجام دهد. از سمت دیگر فرهنگ‌سازی باید به‌جای آنکه بیمارمحور پیش رود، بر ترویج الگوی بهداشتی تمرکز کند. همچنین اگر دولت برای جهت کم کردن هزینه‌های بیماران خاص دفترچه‌ای فراهم کند کمک بزرگی به خیریه‌ها می‌کند. به‌طورکلی باید گفت خیریه‌ها آرامش نسبی را فراهم می‌کنند؛ اما متولی اصلی بحث درمان دولت است چراکه می‌تواند کارهای لازم و ضروری را جهت کمک به روند درمان انجام دهد. دولت باید اطمینان بدهد که به کمک فرهنگ‌سازی دست‌به‌دست خیریه‌ها بدهد تا بتوانند موانع موجود بر سر راه را بردارند. در نهایت، انتظار می‌رود که مدیران سازمان‌های دولتی و نهادها، به‌ویژه صدا و سیما با توجه به اهمیت موضوع پیشگیری و برنامه‌های سلامت‌محور در راستای کم کردن هزینه‌های درمانی و آلام اجتماعی همکاری لازم را با خیریه‌های حوزه‌ی سلامت داشته باشد و خیرین عزیز نیز هزینه‌های مازاد و سایر موارد را به سمت‌وسوی سلامتی آحاد جامعه سوق دهند.





گفت‌وگو با سرکار خانم فریبا امیراصلانی

مدیرعامل خیریه‌ی پرتو مهر یزدان

؟ لطفاً این مؤسسه‌ی خیریه و خودتان را معرفی کنید؟

من فریبا امیراصلانی هستم؛ مدیرعامل پرتو مهر یزدان. این مجموعه مسئول نگهداری کودکان بی‌سرپرست و بدسرپرست در گروه‌های سنی ۶ تا ۱۲ سال و ۱۲ تا ۱۸ است که در دو مرکز متفاوت نگهداری می‌شوند. کودکان توسط بهزیستی شناسایی می‌شوند و خیریه‌ی پرتو مهر یزدان مسئولیت نگهداری و تأمین هزینه‌ی آن‌ها را برعهده دارد.

ما در سال ۹۲-۹۳ این مؤسسه را افتتاح کردیم، هیئت‌مدیره‌ای ۷ نفری تشکیل دادیم و مجموعه به‌طور رسمی آغاز به کار کرد. بیشتر کودکان مجموعه از شهرهای اطراف نظیر خرم‌دره پذیرش می‌شوند. مؤسسه‌ی ما تحت نظارت بهزیستی است ولی تمامی کارهایی که صورت می‌دهد زیر نظر هیئت‌مدیره انجام می‌گیرد. مؤسسه ۱۳ کارمند دارد که شامل حسابدار خیر نیز می‌شود. ما شیوه‌نامه‌های اقتصادی را رعایت می‌کنیم و اعمال مؤسسه تماماً شفاف، روشن و اصولی است. در این مؤسسه بستر را به‌گونه‌ای فراهم کردیم که کودکان آرام باشند، یک روان‌شناس مرتب آنان را چک کند و از بروز آسیب در آن‌ها جلوگیری به عمل آید. آموزش‌های قرآنی به کودکان نیز در اولویت قرار دارد. هیئت‌مدیره شامل ۹ نفر است که ۵ نفر آن خانم هستند. کار کردن با خانم‌ها در مؤسسه تجربه‌ی بسیار خوبی است.

مؤسسه‌ی ما مرکز نگهداری پسران است و بر درس و ورزش تأکید بسیاری دارد؛ به‌طوری که چندین نفر از فرزندان مدال آوردند. درآمد مجموعه بر پایه‌ی کمک خیرین، مردم و قلک‌ها است. سابقه‌ی فعالیت من در مؤسسه نیکوکاری رعد و مهرانه است.

؟ به‌طور کلی، وضعیت خیرخواهی شهر زنجان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

زنجان مردم بسیار مهربانی دارد و فعالیت در خیریه‌های آن زیاد است. اگر دقت داشته باشید اطراف زنجان روستاهای بسیاری وجود دارد و در هر خانه کودکان آسیب‌پذیر و مشکل‌زا بسیاری وجود دارند (مانند کودکان عقب‌مانده‌ی ذهنی و کودکان بدسرپرست) که نیازمند یاری و مددجویی هستند. زنجان شهری است که حسینی‌ها در آن نقش مهمی دارد، ما با نهادهای مذهبی مثل هیئت‌ها و حسینیه‌ها ارتباط داریم؛ به‌طوری که مدیرعامل قسمت وابسته به دختران، تحت نظر صاحب حسینیه است. از طرفی دیگر زنجان بهشت خیریه‌هاست.

؟ چه موانعی بر سر راه فعالیت‌های شما وجود داشته و دارد؟

معرفی مرکز و تبلیغات مؤسسه‌ی پرتو مهر یزدان بسیار سخت است؛ زیرا نمی‌توانیم از عکس کودکان برای تبلیغ مؤسسه استفاده کنیم. تبلیغات را از طریق شبکه‌های مجازی مثل اینستاگرام انجام می‌دهیم؛ این امر پیش‌تر از طریق خانواده‌ها صورت می‌پذیرفت.

یکی دیگر از چالش‌های بزرگ ما نیز مسکن بود که به کمک خیر بزرگی مسکن تهیه شد. نداشتن منابع ثابت نیز یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های ماست چراکه کمک‌ها بر عهده‌ی خیرین است. در این میان هزینه‌ی کودکان تحت پوشش مؤسسه نیز بسیار بالاست؛ از جمله هزینه‌های لازم کودکان می‌توان به مسکن، خوراک، پوشاک، پزشک، سرویس مدارس و خود مدارس اشاره کرد. مطالبات ما از مسئولان، رایگان کردن هزینه‌ی آب، برق و گاز و رد کردن بیمه‌ی کارمندان است.

هزینه‌ی آینده‌ی کودکان نیز از دیگر چالش‌هایی است که ما در خیریه با آن مواجه هستیم؛ زیرا رهاسازی کودکان پس از سن ۱۸ سالگی از اشتباهاتی اساسی است. ما تا چند سال افراد تحت پوشش را حتی تا مدت کوتاهی پس از ازدواجشان حمایت می‌کنیم.

از طرفی دیگر، چالشی که مؤسسه‌ی ما در سال‌های اخیر با آن مواجه بود کرونا و مشکلات ناشی از آن بود. ما در مجموعه کلاس‌های درسی ایجاد کردیم، ۲۰-۳۰ عدد تبلت تهیه کردیم و معلمان خصوصی آوردیم که کودکان از مباحث درسی عقب نیافتند؛ اما به لحاظ مالی با مشکلات بسیاری مواجه هستیم. کمک‌های مالی تعداد زیادی از مردم به مجموعه به دلیل بیکاری و از بین رفتن کسب‌وکارشان از بین رفت و کم شد. کودکان به‌طور کلی از مباحث درسی عقب افتادند، کودکانی مادران خود را در همین حین از دست دادند و این موارد سبب شد کودکان بسیاری به تعداد مراکز خیریه اضافه شوند.

؟ شما در این مؤسسه چه هدفی را دنبال می‌کنید؟

در این مؤسسه، مسئله شروع زندگی است، درحالی که در مؤسسات دیگری مثل مؤسسه‌ی مهرانه زندگی به خطر افتاده، مسئله است. کودکان از وجود مسئولان پرتو مهر ایران سرپرستی و حمایتگری را طلب دارند. از این روی اهداف ما با یکدیگر کاملاً متفاوت است. اگر خیریه‌ی پرتو مهر ایران بتواند کودکی را راهی جامعه کند و آن کودک سالم زندگی و کار کند، در خطا نیفتد، ازدواج و تحصیل کند، کار بسیار مهم و مفیدی انجام داده است.

گفت‌وگو با جناب آقای ابراهیم مدحت

مدیرعامل خیریه شمیم اردیبهشت

❓ لطفاً خودتان و خیریه‌ی اردیبهشت را معرفی بفرمایید؟

اینجناب ابراهیم مدحت مدیرعامل خیریه‌ی اردیبهشت و فعال اجتماعی در حوزه کودکان هستیم. از دغدغه‌های دوران نوجوانی و جوانی بنده تأسیس نهادی بود که بتواند از کودکان مخصوصاً بدسرپرست حمایت کافی به عمل آورد. در این راستا با همکاری جمعی از دوستان اقدام به اخذ مجوز از سازمان بهزیستی و تأسیس خیریه‌ی اردیبهشت کردیم. خیریه‌ی اردیبهشت با هدف شناسایی و حمایت از کودکان بازمانده از تحصیل، کودکان در معرض خشونت و آزار، کودکان کار، کودکان نیازمند درمان، کودکان معتاد و در معرض اعتیاد و کودکانی که از سوءتغذیه رنج می‌برند در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۹۷ تأسیس گردید. در خیریه‌ی اردیبهشت برای جذب کمک‌های مردمی از طریق وبسایت خیریه و درگاه آنلاین با نشان اعتماد و همچنین کد USSD و صفحات فضای مجازی اقدام می‌کنیم. از جمله حمایت‌های خیریه‌ی اردیبهشت از کودکان و خانواده‌های آنان می‌توان به پرداخت کمک‌های تحصیلی، درمانی، اجاره‌بها، پول پیش، شیرخشک، لوازم ضروری منزل، پوشاک و مواد غذایی برای مقابله با سوءتغذیه اشاره کرد.

یکی از مهم‌ترین کارهایی که ما در خیریه‌ی اردیبهشت زنجان انجام می‌دهیم این است که از طریق بهورزهای شبکه بهداشت روستاهای زنجان کودکان بیمار را شناسایی و مراحل درمانی آنان را فراهم می‌کنیم. جهت درمان بعضی از کودکان در تهران با خیریه‌های این شهر همکاری داریم. خیریه‌ی اردیبهشت زنجان با هم‌افزایی مراکز فرهنگی اقدام به ایجاد واحد تحصیلی در مناطق محروم کرده است.

روش کار چنین است که به جای خرید یا احداث ساختمان‌های جدید می‌خواهیم از امکانات فرهنگی بلااستفاده موجود در شهر استفاده کنیم و مبالغ اهدایی به کودکان نیازمند را به سمت خدمات تحصیلی سوق دهیم. تلاش کرده‌ایم تا هزینه‌های اداری و پشتیبانی خیریه به حداقل ممکن برسد و امکانات اهدایی مردم بیشتر صرف کودکان محروم شود.

بخش مهمی از فعالیت‌های خیریه‌ی اردیبهشت توسط خیرین داوطلب صورت می‌پذیرد که می‌توان به از جمله این موارد در بخش امور مالی و حسابداری، تحصیلی و جذب کمک‌های مردمی اشاره کرد.

❓ وضعیت فعالیت‌های خیرخواهانه را در زنجان چگونه ارزیابی می‌کنید؟

مردم زنجان مردم دلسوزی هستند و فعالیت‌های چشمگیری در خصوص کمک به نیازمندان انجام می‌گیرد.

در خیریه‌ی اردیبهشت تلاش کرده‌ایم خدمات حمایتی، درمانی و تحصیلی را به روستاهای محروم و نقاط دور از مرکز استان نیز گسترش دهیم، اما اگر این اتفاق مهم در اولویت گروه‌های خیریه قرار بگیرد شاهد زندگی بهتری برای کودکان و زنان در معرض آسیب خواهیم بود. سو تغذیه کودکان از مسائل مهمی است که در خیریه‌ی اردیبهشت پیگیری می‌شود و از دبیر کنوانسیون کودک در استان زنجان نیز حقوق این کودکان را پیگیری کرده‌ایم؛ اما روستاهای محروم باید بیش از این موردتوجه خیریه‌ها و مردم و دولت مردان قرار بگیرد.

❓ بزرگ‌ترین چالشی در چند سال اخیر، در حوزه فعالیت خیر با آن مواجه شده‌اید چه بوده است؟

به نظر مهم‌ترین چالش پیش روی خیریه‌ها عدم اولویت‌بندی نیازهای استان و عدم دسترسی به بانک اطلاعاتی در خصوص میزان وسع و دریافتی‌های افراد نیازمند از نهادهای خیریه‌های دیگر است، برای این منظور در بخش فناوری خیریه‌ی اردیبهشت زنجان طرح و برنامه‌ای توسط داوطلبین آماده شده است اما نیاز به حمایت‌ها و مجوزهای دولتی دارد.

از مسئولین دولتی انتظار می‌رود که با رصد مشکلات استان و اعتماد به خیریه‌ها و امکان دریافت مجوزهای لازم و زیرساخت‌ها برای این مسئله تسهیلگری نموده و فضای نیکوکاری را در جامعه بهبود ببخشند.



❓ وضعیت فعالیت‌های خیرخواهانه کشور را در آینده چگونه ارزیابی می‌کنید؟

شرایط اقتصادی کشور و به‌ویژه تورم بر معیشت و کمک‌های مردمی بسیار اثرگذارند. اگر دولت و حاکمیت بتوانند وضعیت معیشتی را مدیریت کنند می‌توانیم گام‌هایی روبه‌جلو برداریم. با توجه به تعدد خیریه‌ها، اگر خیریه‌ای بتواند موازی‌کاری نکرده و نیازسنجی لازم را به عمل آورد، می‌تواند موفقیت بیشتری کسب کند و به اهداف خود نزدیک‌تر شود. برای مثال ما در خیریه‌ی اردیبهشت فقط موضوع کودکان را پیگیری می‌کنیم. استفاده حداکثری از ظرفیت نیروهای جوان در بخش مدیریت و تصمیم‌گیری خیریه‌ها از جمله کارهایی است که باید بیشتر در خیریه‌ها مورد توجه قرار بگیرد، میانگین سنی هیئت‌مدیره خیریه‌ی اردیبهشت ۳۵ سال است.

❓ اگر بتوانید در سطح استانی و کشوری تغییری در محیط خیرخواهی ایجاد کنید، این تغییر چه خواهد بود؟

در صورتی که خیریه‌ای بتواند شفافیت مالی داشته باشد و با اولویت مشکلات را پیگیری کند می‌تواند کمک بزرگی به اعتماد و توسعه امور خیریه کند. یعنی موازی‌کاری، عدم شفافیت و پرداختن به امور غیرضروری به عدم اعتماد مردم و دل‌سردی آنان منجر می‌شود. در خیریه‌ی اردیبهشت تلاش می‌کنیم تا با صداقت و شفافیت مالی و پاسخگو بودن، محیط خیرخواهی را تقویت کنیم. البته دولت‌ها و حاکمیت نیز می‌توانند با اعتماد به مردم و خیریه‌ها و تسهیلگری از ظرفیت فوق‌العاده بخش خصوصی و مردمی جهت حل مشکلات استفاده نمایند.

❓ اگر بخواهید چکیده‌ی موفقیت‌های چندین و چندساله‌ی خود را ارائه دهید به چه مواردی اشاره خواهید کرد؟

شفافیت مالی و اطلاع‌رسانی به مردم از مهم‌ترین دلایل موفقیت خیریه‌ی اردیبهشت بوده است. به‌طور کلی اگر بخواهم اشاره کنم باید بگویم پنهان کردن برخی مسائل از مردم سبب روی برگرداندن آن‌ها شده است؛ در صورتی که می‌توان با کمک‌های مردمی و شرح فعالیت‌های خیرخواهانه برای مردم در راستای رسیدن به اهداف از یاری آنان نیز بهره برد. مردم باید از روند هزینه کرد پولی که به خیریه پرداخت می‌کنند، اطلاع یابند. در خیریه‌ی اردیبهشت استفاده از روش‌های جدید اطلاع‌رسانی به مردم از جمله وبسایت، سیستم پیامکی و اینستاگرام باعث تقویت جذب و همکاری مردم بوده است. گزارش‌های عملکرد در وبسایت خیریه‌ی اردیبهشت به‌صورت مرتب بارگذاری می‌شود و همچنین خیرین در صورت برقراری تماس و مراجعه‌ی حضوری نیز می‌توانند از روند دقیق مسائل مالی اطلاعات کسب کنند.

در خیریه‌ی اردیبهشت افراد نیازمند ولی نعمت محسوب شده و تکریم مددجویان از مسائل مهم و حیاتی محسوب می‌شود و در صورت موفقیت به تکریم و خدمتگزاری به قشر محروم به خود می‌بالیم.



گفت‌وگو با سرکار خانم دکتر فرح جمالی

مدیرعامل خیریه‌ی روزبه

❓ لطفاً مختصری از خودتان و مؤسسه‌ی خیریه‌ی روزبه ارائه بفرمایید.

فرح جمالی هستم. فارغ‌التحصیل دکتری داروسازی از دانشگاه تهران، معتقدم همه باید به مسئولیت اجتماعی خود عمل کنند و دین خود را به جامعه‌ای که در آن رشد کرده‌اند ادا نمایند. من مؤسسه‌ی خیریه‌ی روزبه را برای انجام مسئولیت اجتماعی انتخاب کردم. مؤسسه‌ی خیریه‌ی روزبه در سال ۱۳۷۸ به‌منظور آموزش و توانمندسازی زنان سرپرست خانوار نیازمند و فرزندان آنها تشکیل شد. در مسیر توانمندسازی و مهارت‌آموزی نه‌تنها زمینه اشتغال و کسب درآمد برای جامعه هدف هموار می‌شود؛ بلکه استعدادهای ذاتی افراد هم آشکار می‌شود و علاوه بر حفظ عزت‌نفس افراد مددجو، به خودکفایی و استقلال مالی ایشان می‌انجامد. زنان سرپرست خانوار و فرزندان ایشان به دو نسل قبل و بعد از خود متصل هستند که همواره در معرض آسیب‌های گوناگون قرار دارند. می‌توان با توانمندسازی و آموزش زنجیره فقر را در این قشر آسیب‌پذیر قطع کرد. روش آموزش مهارت حرفه‌ای در این مؤسسه به‌صورت کارآموزی در محیط کار واقعی و به‌صورت تمرین و تکرار صورت می‌گیرد. این آموزش بدین صورت است که مددجو در دوره‌ای شش‌ماهه علاوه بر فراگیری یک مهارت حرفه‌ای از فرصت‌های آموزشی مهارت‌های زندگی، فرزندپروری، بهداشت فردی، اصول تغذیه‌ی خانواده و غیره بهره‌مند خواهد شد. محصولات تولیدشده در کارگاه طی دوره‌ی آموزشی، به فروش رفته و درآمد حاصل از آن به مددجو پرداخت می‌شود. پس از پایان دوره و در صورت احراز مهارت مددجویان، گواهی مورد تأیید سازمان فنی و حرفه‌ای کشور به آنها داده می‌شود. کلیه‌ی هزینه‌های این مؤسسه از طرف خیرین تقبل و پرداخت می‌شود. در روند حرکت به‌سوی هدف اصلی که همان آموزش و توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و خودسرپرست است، صداقت، شفافیت و اعتمادسازی مهم‌ترین وظایف مؤسسه هستند. همچنین ایجاد ارتباط، تبادل تجربه با مؤسساتی که اهداف مشترک با روزبه دارند از دیگر فعالیت‌های ماست. اشاعه‌ی کار خیر هم همیشه مدنظر بوده، ما باید مردم را به انجام مسئولیت اجتماعی تشویق کنیم. مشکلات زیادی وجود دارد که با کار داوطلبانه‌ی مردم و ساماندهی نیروهای داوطلب قابل حل هستند. اگر بخواهیم از منابع مالی و انسانی موجود بیشترین بهره را ببریم، باید کانون‌های سرمایه‌گذاری اجتماعی را تقویت کرده، مشکلات را اولویت‌بندی کنیم و از موازی‌کاری بپرهیزیم. کمیت کار داوطلبانه توسط فرد داوطلب و با توجه به توان و شرایط او تعیین می‌شود؛ ولی برای بهره‌وری بیشتر، بهتر است کیفیت کار را تشکل یا سازمان یا مؤسسه‌ی خیریه تعیین کند.

❓ نیروهای اجرایی مؤسسه چه کسانی هستند؟ و چطور جذب مؤسسه می‌شوند؟

امور اجرایی مؤسسه خیریه روزبه سال‌ها توسط خیرین انجام می‌شد. هنوز هم در اداره‌ی امور مؤسسه نقش اصلی را خیرین و داوطلبین متخصص به عهده دارند؛ ولی به‌مرور زمان تعدادی از فرزندان مددجویان پس از پایان تحصیلات و کسب آموزش‌های لازم، جذب واحدهای مختلف اجرایی شده‌اند. تعدادی از مادران مددجو هم پس از پایان دوره‌ی آموزشی و کسب مهارت‌های لازم جذب کارگاه‌های آموزشی شده‌اند.

❓ شما به‌طور خاص وضعیت خیرخواهی در شهر زنجان را چطور می‌بینید؟

وضعیت خیرخواهی تا حد زیادی انعکاس نگرش فرهنگ و سنت مردم است. بیشتر مردم کمک مالی را به حضور فیزیکی و کار داوطلبانه در خیریه‌ها ترجیح می‌دهند درحالی‌که کسانی که در خیریه‌ها خدمت می‌کنند گران‌ترین سرمایه یعنی وقت خود را به مشارکت می‌گذارند و این بسیار ارزشمند است. از طرفی مردم نسبت به بیماری‌ها مخصوصاً سرطان حساسیت زیادی دارند و در حوزه‌ی درمان بیشتر مشارکت می‌کنند و به مسائل اجتماعی کمتر توجه نشان می‌دهند.

❓ وضعیت کنونی نیکوکاری در زنجان را چطور می‌بینید؟

کاهش درآمد در دوره کرونا، گرانی و افزایش هزینه‌های خانوار و مشکلاتی از این قبیل، اکوسیستم نیکوکاری را تحت تأثیر قرار داد به‌طوری که بسیاری از مؤسسات خیریه با کاهش کمک‌های مردمی مواجه هستند.

❓ بزرگ‌ترین چالشی که طی ۵ سال اخیر با آن مواجه بودید چه بوده است؟

یکی از بزرگ‌ترین چالش‌ها تأمین هزینه‌ها بوده است. موضوع کرونا از مهم‌ترین مسائلی بود که ما با آن درگیر بودیم. در اسفند سال ۱۳۹۸، درست در زمان همه‌گیری کرونا تمامی مراکز و مؤسسات تعطیل شدند، ما به‌زحمت توانستیم هزینه‌ی خانوارهای تحت پوشش را تأمین کنیم. به دلایل مختلف، با کم شدن کمک‌های مردمی مواجه بودیم. چندین سال است که درگیر ساخت مرکز کارآفرینی و خدمت‌رسانی به زنان سرپرست خانوار هستیم، اما همواره مشکلات ناشی از کمبود نقدینگی وجود دارد.

❓ به نظر شما چه ویژگی‌هایی زنجان را به بهشت خیریه‌ها بدل کرده است؟

مردم زنجان مردمی احساساتی‌اند. سرمایه‌ی اجتماعی، همبستگی و اعتماد اجتماعی میان آنها بالاست. خیرین و مدیرانی که در مجموعه‌های خیریه فعالیت می‌کنند از میان پاک‌دست‌ترین و شناخته‌شده‌ترین افراد هستند. همه‌ی این موارد در پیشرفت موضوع نیکوکاری در زنجان بسیار مؤثر بوده است.



؟ آینده خیرخواهی را چطور پیش بینی می‌کنید؟

آینده به چندین شرط و عامل بستگی دارد. از جمله این عوامل می‌توان به تعامل بین بخشی اشاره کرد. اگر دولت به بخش خصوصی اعتماد کند راه پیش روی خیریه‌ها هموار می‌شود. اگر اعتماد وجود نداشته باشد و یا کم‌رنگ شود خستگی مردم را در پی خواهد داشت و موجب کاهش مشارکت میشود که آسیب بزرگی ایجاد خواهد کرد.

؟ اگر شما می‌توانستید تغییری در محیط نیکوکاری اعمال کنید چه تغییری را مد نظر قرار می‌دادید؟

به نظر من ایده‌ی مؤسسه‌ی خیریه‌ی روزبه تغییر بزرگی در اکوسیستم نیکوکاری بود. شکل گرفتن خیریه‌ای که توانست کمک‌های مردمی را صرف توانمندسازی جامعه‌ی هدف کرده، ظرفیت کارشناسی و تخصصی خیرین را برای اداره امور ساماندهی نموده و از گداپروزی و اتلاف منابع نیز جلوگیری بکند. این تغییر در روند کاری روزبه اتفاق افتاد. روزی که کار خود را آغاز کردیم با رویکرد آموزشی وارد فضای خیرخواهی شدیم. به نظر می‌رسد کمیته‌ی امداد و بهزیستی نیز این شیوه را در پیش گرفتند. تا پیش از این سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور بعضی از مهارت‌ها را آموزش می‌دادند که در بازار تقاضای قابل توجهی نداشت. آموزش ما بازار محور است. با توجه به تقاضای بازار در زمینه‌ی محصولات غذایی خانگی و سالم، آموزش‌های عملی ما در این راستا قرار دارد. اگر سراسر زنجان را بگردید فروش مواد غذایی خانگی غذاهای آماده و بیرون‌بر و رستوران و غیره را مشاهده می‌کنید. می‌توان گفت ابتکار غذای آماده‌ی خانگی ابتدا در زنجان شکل گرفت و اگر نگرش استراتژیک داشته باشیم می‌توانیم از هر فرصتی بهترین استفاده را بکنیم. چشم انداز ما این است که مؤسسه‌ی خیریه روزبه به برجسته‌ترین کانون سرمایه‌گذاری اجتماعی و برترین الگوی توانمندسازی بانوان سرپرست خانوار تبدیل شود. بد نیست بدانید، مؤسسه خیریه روزبه برای اولین بار در زنجان از روش‌های نوین مدیریت بهره گرفت و روش‌های علمی را جایگزین روش‌های سنتی معمول کرد. این مؤسسه جزو معدود مؤسسات خیریه دارای گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ است که پس از ممیزی‌های دقیق از سوی شرکت معتبر IMQ صادر شده است. به جرئت می‌توان گفت استقرار سیستم مدیریت کیفیت یکی از عوامل اصلی رشد مستمر مؤسسه بوده و می‌تواند به عنوان الگوی موفق در مدیریت سازمان‌های خیریه مردم نهاد معرفی شود.



گفت‌وگو با جناب آقای مجتبی شهامی

مدیر روابط عمومی حسینی‌های اعظم زنجان

❓ اگر ممکن است توضیحات کلی در مورد حسینی‌ها ارائه دهید؟

حسینی‌های اعظم زنجان بر اساس پنج سند مکتوب که تاکنون شناسایی شده و موجود است نزدیک به پنج قرن قدمت دارد. این اسناد عبارت‌اند از: کتابدار العرفان خمسه، علم اصلی حسینی، سنگ‌نوشته منصوب بر دیوار راهرو حسینی و دو سند وقف‌نامه است. طبق این اسناد، حسینی‌ها از دیرباز، نام محله‌ای بوده که دارای تکیه و مدرسه علمیه بوده که علاوه بر پایگاه مذهبی و علمی، در حوادث و رخدادهای بزرگ زنجان، نقش تأثیرگذاری در ادوار مختلف تاریخی داشته است.

علاوه بر این، اهدای نذورات نقدی و غیرنقدی توسط سوگواران در قالب وجه نقد و جواهرات در مسیر حرکت دسته‌های حسینی‌های اعظم و تأمین نیازهای ضروری مسجد توسط مردم متدین و مدیریت حرکت دسته‌های عظیم عزاداری با مشارکت بیش از سه هزار خادم افتخاری در این روز از ویژگی‌های بارز دیگر این مراسم باشکوه است که در سال‌های اخیر به الگویی مناسب برای کل کشور تبدیل شده است.

به دلیل منحصر به فرد بودن این برنامه و صدا البته توجهات خاصی حضرت سیدالشهدا (علیه السلام) و باب الحوائج ابوالفضل العباس (علیه السلام)، شهرت و آوازه‌ی این مکان مذهبی جهانی شده است و دسته‌های عظیم عزاداری آن در پانزدهم دی‌ماه ۱۳۸۷ به عنوان دهمین میراث معنوی کشور در فهرست سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به ثبت رسید. علاوه بر این، حسینی‌های اعظم در طول سال نیز پیشرو در برگزاری برنامه‌های مذهبی و ملی در استان بوده و برنامه‌ریزی‌های سالیانه این مکان مقدس پذیرای مردم متدین و علاقه‌مندان آستان اهل بیت (علیهم السلام) از سراسر کشور است. حسینی‌های اعظم زنجان امروز بعد از سرزمین منا در مکه معظمه، دومین قربانگاه بزرگ جهان اسلام و پایتخت شور و شعور حسینی در ایران اسلامی شناخته شده است. دسته‌های عظیم عزاداری این مسجد در روز هشتم محرم هر سال که در تقویم سوگواری زنجان به یوم‌العباس و یوم ابوالفضل معروف است با حضور صدها هزار نفری به عنوان بزرگ‌ترین عزاداری شیعیان در جهان، به حرکت در می‌آید و هزاران قربانی به یاد دستان بریده آن بزرگوار در مسیر دسته ذبح یا به مسجد اهدا می‌شود.

دسته‌های عزاداری حسینی‌های اعظم نماد وحدت شیعیان و عزاداران زنجان،



بزرگ‌ترین دسته عزاداری با بیش از نیم میلیون نفر جمعیت، الگوسازی برای شهرهای دیگر از جمله مهم‌ترین بخش حسینی‌ها است. همه‌ساله حسینی‌های اعظم اسکان برای زائران و مسافران ایجاد می‌کند که به قریب ۳۰۰۰ نفر اسکان و غذای تبرک داده می‌شود. مجموعه‌ی حسینی‌های اعظم شامل مسجد قدیم، شبستان‌ها، کتابخانه‌ی تخصصی امام حسین شناسی، صندوق قرض‌الحسنه دارالشفا می‌شود.

❓ در خصوص فعالیت‌های خیر حسینی‌ی اعظم بیشتر توضیح می‌فرمایید.

در دوره‌ی کرونا با توجه به مسائل پیش‌آمده، تصمیم بر این شد تا دسته‌ی عزاداری برگزار نشود و تبدیل به دسته‌ی ماشین‌های کمک‌های مومنانه شود. بیش از ۱۰۰ ماشین اعم از ماشین‌های سبک و سنگین در مراسم دسته‌ی عزاداری سال ۱۳۹۹ حسینی‌ی شرکت کردند. ۱۱۰ هزار بسته‌ی کمک معیشتی برای کل استان زنجان تهیه و در طول چند ماه توزیع شد. نذوراتی که به مسجد و حسینی‌ی می‌دهند، به لحاظ شرعی اگر کمک‌ها را در راه خیریه بخواهیم خرج کنیم ممکن است با مشکل مواجه شویم، اما تا جایی که به لحاظ شرعی و قانونی امکان هست به خانواده‌های مستمند طراف حسینی‌ی اعظم رسیدگی می‌کنیم.

۴ سال در ایام اربعین در عراق موکب داشتیم، در مناطق زلزله‌زده و سیل‌زده حضور داشتیم و کمک‌هایی از قبیل پختن غذا و توزیع آن را برعهده داشتیم. در حسینی‌ی اتفاق عقد داریم، بستر مناسبی را برای ازدواج جوانان فراهم آورده‌ایم.

❓ دلیل خیرخواهی و کمک‌رسانی مردم زنجان در حیطه‌ی کار خیر چیست؟

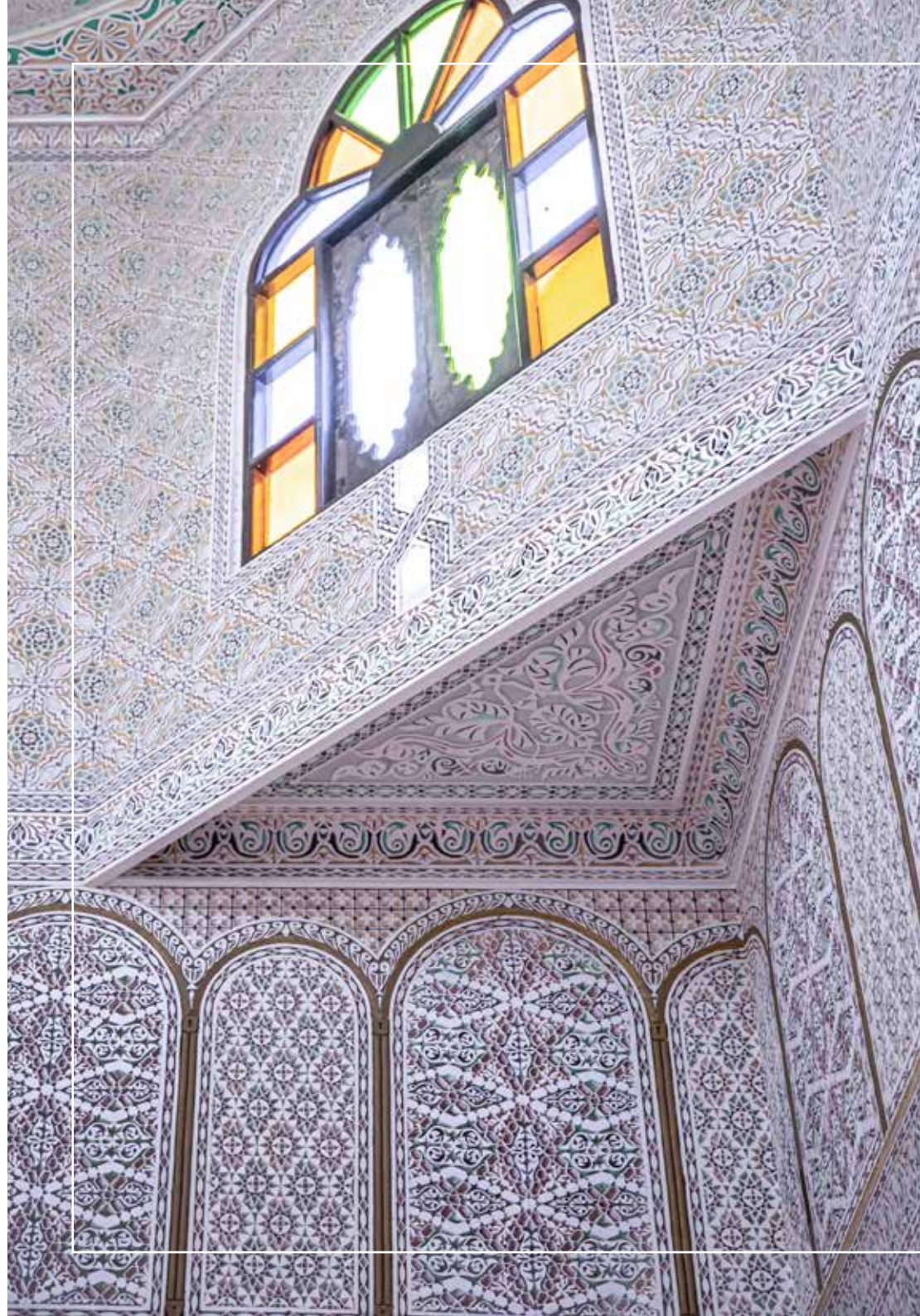
خیلی از مسافران زنجان را با امام حسین می‌شناسند. حتی از طرف مجموعه‌ی خیریه‌ی مهرانه گفته شده که به برکت نام امام حسین است که این مجموعه شناخته شده است. زنجان‌ها مردمی خیرخواه و مهربان هستند که کمک‌های خود اعم از مادی و غیرمادی را روانه‌ی خیریه‌ها می‌کنند. مناسک و مذهبی بودن زنجان‌ها تأثیر زیادی در روند خیرخواهی داشته است. حسینی‌ی در میان قشر کمتر مذهبی نیز جایگاه خاصی دارد. سعی ما در این حوزه این بوده است که حسینی‌ی مردمی بماند و ریالی از دولت برای هزینه‌های این مجموعه دریافت نشده است.

❓ ترکیب داوطلبان و کارمندان حسینی‌ی به چه شکل است؟

در حسینی‌ی ۲۰ نفر کارمند ثابت داریم، ۴۰۰۰ نفر به طور سازماندهی شده به صورت خادمین افتخاری در حسینی‌ی مشغول کار هستند. خادمین افتخاری در واحدهای، راهنمای زائرین، تبلیغات، روابط عمومی، انتظامات، پایگاه مقاومت بسیج، پذیرایی، آشپزخانه، امور بانوان، سمعی و بصری، امداد بسیج، کشتارگاه، بسته‌بندی و... مشغول به فعالیت هستند.

❓ با چه چالش‌هایی در حسینی‌ی مواجه هستید؟

به لحاظ قانونی کلیه مساجد و حسینی‌ی‌ها تحت نظارت سازمان اوقاف و امور خیریه فعالیت می‌کنند. بعضاً اوقاف کار نظارتی را چنان پیگیری می‌کند که در کارها خلل ایجاد می‌شود. بروکراسی اداری، مزایده و کمیسیون و... از مواردی هستند که با کار هیئتی و جهادی در مواردی تناقض پیدا می‌کند.



داده‌های پرسش‌نامه‌ی محیط خیرخواهی



همان‌طور که در مقدمه نیز ذکر شد، طرح پژوهشی محیط خیرخواهی مشتمل بر دو شکل از جمع‌آوری داده است؛ **داده‌ی مستخرج از پرسش‌نامه** و **داده‌ی متنی مستخرج از مصاحبه‌های کیفی**. در این قسمت، داده‌های مرتبط با بخش نخست ارائه می‌شود. ابتدا ماتریس عملیاتی پرسش‌نامه جهت آشنایی مخاطبان با پرسش‌ها (گویه‌ها) ارائه شده و سپس نیز نمرات میانگین ۵ بعد اصلی پرسش‌نامه قرار داده شده است. در بحث نمرات، میانگین شامل نمره‌ای از ۱ (به معنای بسیار کم و ضعیف) تا ۵ (به معنای بسیار زیاد و قوی) است. همان‌طور که قابل مشاهده است، فضای اجتماعی و فرهنگی بیشترین نمره و جریان بین‌المللی خیرخواهی کمترین نمره را از منظر فعالین حوزه خیر شهر زنجان دریافت کرده‌اند.

ماتریس عملیاتی شاخص محیط خیرخواهی			
سطح سنجش	گویه	بعد	شاخص
ترتیبی	افراد تا چه میزان می‌توانند سازمان‌های خیرخواهانه را تشکیل دهند؟	سهولت عملیاتی‌سازی	محیط خیرخواهی
ترتیبی	سازمان‌های خیرخواهانه تا چه حد در فرایند عملیاتی‌سازی از دخالت‌های بی‌جای دولت در امان هستند؟		
ترتیبی	دولت تا چه حد از تعطیل شدن سازمان‌های خیرخواهانه ممانعت می‌کند؟		
ترتیبی	نظام مالیاتی تا چه حد به کمک‌های خیرخواهانه معافیت می‌دهد؟	تسهیلات مالیاتی	
ترتیبی	نظام مالیاتی تا چه حد به دریافتی‌های سازمان‌های خیرخواهانه معافیت می‌دهد؟		
ترتیبی	فضای قانونی کشور تا چه حد برای ارسال کمک‌های خیرخواهانه به کشورهای دیگر گشوده است؟	جریان بین‌المللی خیرخواهی	
ترتیبی	فضای قانونی کشور تا چه حد برای دریافت کمک‌های خیرخواهانه خارجی گشوده است؟		
ترتیبی	محیط سیاسی و حکومتی فضا را تا چه حد برای عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه فراهم می‌کند؟	فضای سیاسی	
ترتیبی	سیاست‌ها و برنامه‌های عمومی تا چه حد فضا را برای فعالیت خیرخواهانه باز می‌کند؟		
ترتیبی	ارزش‌ها و نگرش‌های اجتماعی و فرهنگی تا چه حد با خیرخواهی همراه است؟	فضای اجتماعی و فرهنگی	

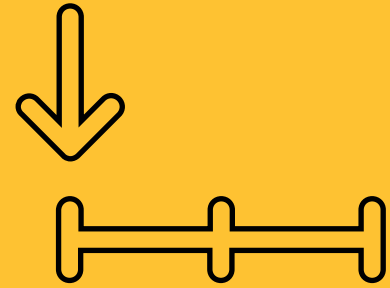
میانگین نمره‌ی ابعاد محیط خیرخواهی شهر زنجان

نمره میانگین	بعد
۳/۱۶۶	سهولت عملیاتی‌سازی
۳/۳۱۲	تسهیلات مالیاتی
۲/۱۲۵	جریان بین‌المللی خیرخواهی
۳/۴۳۷	فضای سیاسی
۴/۶۲۵	فضای اجتماعی و فرهنگی

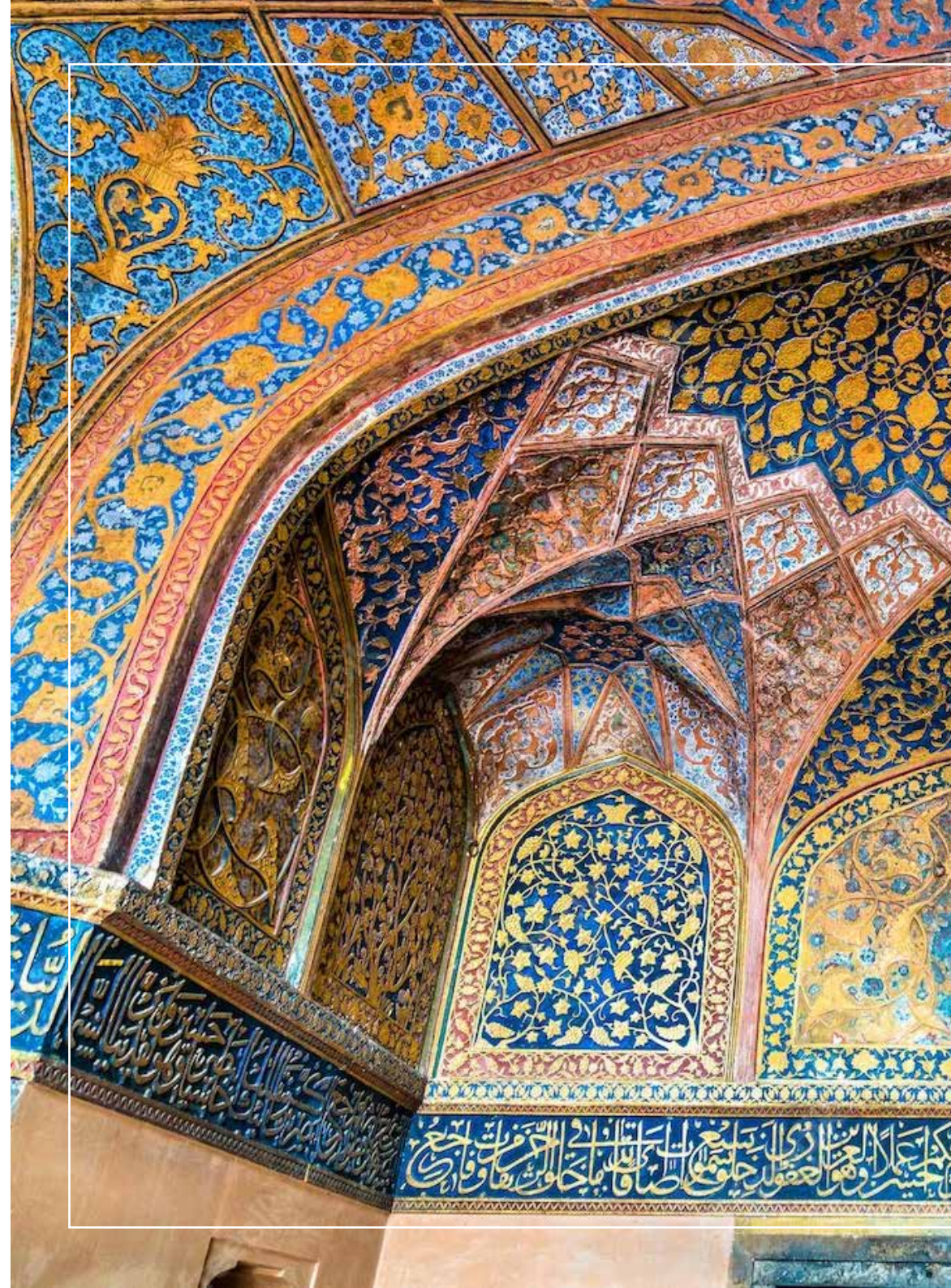


مؤخره

(شرحی تحلیلی بر گفت و گوها)



هریک از گفت‌وگوهای ما با فعالان خیر شهر زنجان ابعاد متفاوتی از خیرخواهی و محیط نیکوکاری شهر زنجان را آشکار ساخت. با سابقه‌ی فعالیت، تاریخ تأسیس، نوع و حیطه‌ی فعالیت برخی از مهم‌ترین خیریه‌های این شهر نیز آشنا شدیم. آنچه در این قسمت، یعنی بخش پایانی گزارش، حائز اهمیت است، یافتن سرنخ‌های تحلیلی از این گفت‌وگوهاست. تلاش می‌کنیم تا ذیل چند بخش مجزا، مهم‌ترین دستاوردها، چالش‌ها و نیازهای بخش نیکوکاری در شهر زنجان را مشخص کنیم. لازم به ذکر است، مواردی که در ادامه به‌عنوان چالش‌ها، دستاوردها و نیازهای خیریه‌های شهر زنجان مطرح می‌شود، احتمالاً اشتراکات بسیاری با وضعیت خیریه‌های شهرهای دیگر داشته باشد.





TRIP

چالش‌های نیکوکاری در شهر زنجان

ناکارآمدی بروکراسی

- گند بودن نهادهای دولتی در همکاری و تعامل با خیریه‌ها
- نظارت‌های غیرعلمی
- عدم تخصیص درست منابع
- تعدد مراجع صدور و تمدید مجوز
- تعدد مراجع ناظر بر خیریه‌ها
- فقدان قوانین کارآمد و مؤثر

فقدان نیازسنجی و تعدد خیریه‌ها

- دوباره‌کاری و همپوشانی غیرضروری خیریه‌ها
- نیازمند پروری و مهاجرت به سمت زنجان به علت تعدد خیریه‌ها
- عدم رسیدگی به نیازهای واقعی

کرونا

- ایجاد مشکلات متعدد در حوزه‌ی بهداشت و درمان
- تعطیل شدن برخی خیریه‌ها در دوران اوج همه‌گیری
- فاصله گرفتن مددجویان از خیریه‌ها
- سخت شدن تأمین مالی

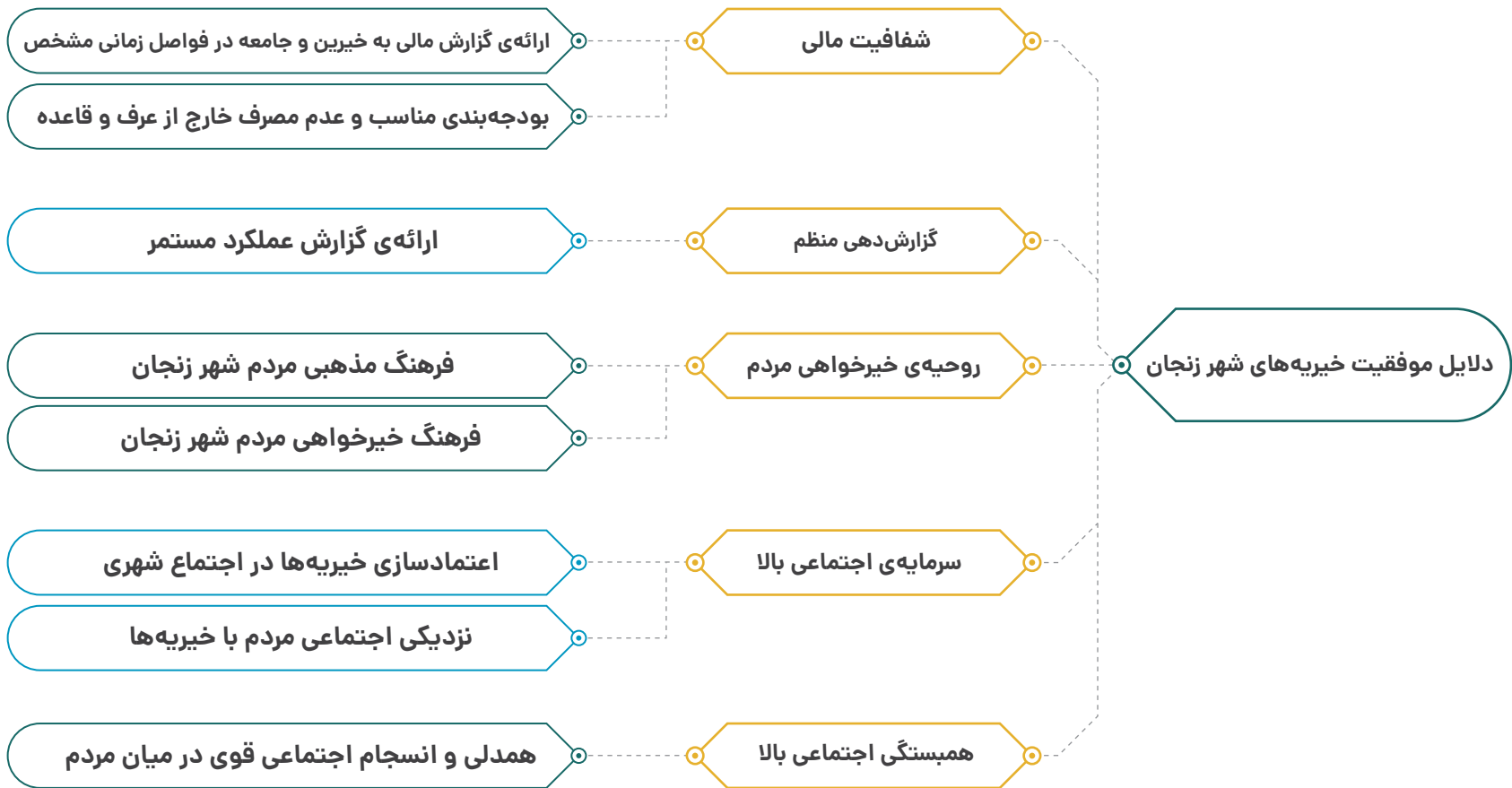
تأمین منابع مالی

- افزایش هزینه‌ها و در نتیجه کمبود منابع مالی
- عدم کارایی شیوه‌های معمول در نسبت با نیازها

فقدان اعتماد به خیریه‌ها از سوی دولت

- نگاه از بالا به پایین دولت به خیریه‌ها
- رقیب پنداشتن خیریه‌ها از سوی دولت







تغییر قوانین ناکارآمد

یگانگی مرجع ناظر

تغییر نگاه دولت به خیریه‌ها

نظارت علمی بر خیریه‌ها

نیازسنجی جهت تأسیس خیریه

افزایش کارایی شیوه‌های تأمین مالی

تغییرات مورد نیاز خیریه‌های شهر زنجان

سخن پایانی

شهر زنجان یکی از شهرهای بسیار مستعد ایران در امر خیرخواهی و نیکوکاری است. فرهنگ مردم، خیریه‌های موفق و بزرگ، همبستگی اجتماعی و اعتماد عمومی بالا نسبت به خیریه‌ها همگی از عواملی هستند که اعتلای این شهر در حوزه‌ی خیر را به اثبات می‌رسانند. با این حال ذکر چند نکته که همگی از مشاهدات و یافته‌های ما استخراج شده‌اند، خالی از لطف نیست.

الف) اولویت‌های کار خیر در شهر زنجان

طی گفت‌وگوها و مشاهداتی که از این شهر و وضعیت اجتماعی آن داشتیم، به نظر می‌رسد که توجه بیشتر به حوزه‌ی آسیب‌های اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی به‌عنوان اولویت‌های کار خیر و حتی تأسیس خیریه می‌تواند از بروز بسیاری از مسائل اجتماعی در آینده جلوگیری کند. نرخ نسبتاً بالای پرخاشگری در این شهر و مهاجرت از روستاهای اطراف به مرکز استان که خود زمینه‌ساز بسیاری از مشکلات اجتماعی است، از جمله عواملی هستند که می‌تواند در اولویت‌گذاری حوزه‌ی خیر به آنها توجه کرد. کارآفرینی اجتماعی نیز از دیگر حوزه‌هایی است که در شهر زنجان کمتر به آن پرداخته شده است و خیریه‌های موفق‌تری نظیر روزبه و ترنم مهر باران از جمله معدود خیریه‌هایی هستند که به آن ورود کرده‌اند. از طرفی دیگر، خیریه‌های درمانی این شهر، نظیر مهرانه و انجمن کلیوی، الگوهای بسیار موفق‌تری هستند که در صورت نیاز می‌توان از آنها برای شکل دادن به خیریه‌های مورد نیاز در بخش بهداشت و درمان الگو گرفت.





ب) حفظ بهشت خیریه‌ها با نیازسنجی و اقدامات اصولی

یکی از نگرانی‌هایی که برخی از فعالین حوزه‌ی خیر در شهر زنجان مطرح کردند و با توجه به سابقه‌ی این شهر در حوزه‌ی خیرخواهی، درست به نظر می‌رسد، بحث هجوم مددجویان به شهر زنجان برای بهره‌گیری از امکانات این خیریه‌هاست. بحث مهاجرت از روستاها از سویی و تقویت فرهنگ تن‌پروری از سویی دیگر، از جمله نگرانی‌هایی است که باید در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و سیاستی شهر زنجان مد نظر قرار داد. قطعاً وجود سامانه یا پایگاه‌هایی که امکان رصد وضعیت مددجویان را برای خیریه‌های سطح شهر ممکن سازد، یکی از عواملی است که از بروز وضعیتی این‌چنین جلوگیری خواهد کرد. توجه به روستاها و شهرهای اطراف مرکز نیز می‌تواند در کنترل مهاجرت از روستا به شهر جهت بهره‌مندی از تسهیلات مؤثر باشد. به هر ترتیب، مسئولان استان و شهر زنجان باید از این گنجینه‌ی بی‌نظیر در حوزه‌ی خیر به‌گونه‌ای پاسداری کنند که تلاش‌های بی‌دریغ خیرین این شهر با موانع اجتماعی و فرهنگی تصادم نداشته باشد.



شهر زنجان یکی از شهرهای بسیار مستعد ایران در امر خیرخواهی و نیکوکاری است. فرهنگ مردم، خیریه‌های موفق و بزرگ، همبستگی اجتماعی و اعتماد عمومی بالا نسبت به خیریه‌ها همگی از عواملی هستند که اعتلای این شهر در حوزه‌ی خیر را به اثبات می‌رسانند. با این حال ذکر چند نکته که همگی از مشاهدات و یافته‌های ما استخراج شده‌اند، خالی از لطف نیست.



خیرایران